

๒. สาเหตุ ประเด็นปัญหา และภัยคุกคามที่ส่งผลกระทบต่อสถานการณ์ทรัพยากรจังหวัด การดำเนินงาน ข้อเสนอแนะ

๒.๑ ปะการัง

๒.๑.๑ ประเด็นปัญหาสำคัญในพื้นที่

- ปัญหาการพัฒนาแนวชายฝั่งและการดำเนินกิจกรรม เช่น ตะกอนจากการขุดลอกร่องน้ำ ทะเลสาบสงขลา , ตะกอนจากความขุ่นของน้ำ เนื่องจากเกาะหนู-เกาะแมว อยู่ใกล้ปากทะเลสาบสงขลา , การทิ้งสมอเรือบริเวณเกาะหนู - เกาะแมว เกาะขาม เพื่อจอดหลบคลื่นลม , การทิ้งสมอเรือบริเวณเกาะขามส่งผลกระทบต่อปะการังและปะการังเทียมที่กรมทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่งได้ดำเนินการปลูก ค่อนข้างได้รับผลกระทบและเสียหายอย่างมาก

- ปัญหาการลักลอบปล่อยน้ำเสียลงทะเลและน้ำจืดจากทะเลสาบสงขลา
- ปัญหาการเกิดรั่วไหล ของน้ำมันลงทะเล และการชะล้างน้ำมันจากเรือประมง เรือท่องเที่ยว
- ปัญหาการทิ้งขยะลงทะเล พบขยะจำนวนมากบริเวณชายหาดและแนวปะการัง บริเวณ เกาะ

หนู-เกาะแมว และเกาะขาม

- ปัญหาการใช้ประโยชน์ด้านการท่องเที่ยวอย่างไม่เหมาะสม เช่น นักท่องเที่ยว ดำน้ำดูปะการัง อาจมีการเหยียบย่ำปะการัง เรือนักท่องเที่ยวอาจจะส่งผลกระทบต่อปะการัง บริเวณ เกาะหนู-เกาะแมว และเกาะขาม

- ปัญหาการทำประมงบริเวณแนวปะการัง เกาะหนู-เกาะแมว และเกาะขาม และการใช้เครื่องมือประมงในแนวปะการัง เช่น ไซปู ไซปลาตุกทะเล ไซปลากะตัก และอวนล้อมปลา สิ่งเหล่านี้ล้วนส่งผลกระทบต่อปะการัง ทำลายที่อยู่อาศัยของไข่ ตัวอ่อน และฝูงปลาทะเล อีกทั้งยังมีชาวประมงวางอวนจมลงในแนวปะการัง เมื่อถึงอวนขึ้นจะทำให้ปะการังติดอวนขึ้นมาด้วย ทำให้ปะการังเกิดความเสียหาย

- ปัญหาการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศโลก ทำให้อุณหภูมิของน้ำทะเลสูงขึ้น ส่งผลทำให้เกิดปะการังฟอกขาว บริเวณเกาะหนู-เกาะแมว และเกาะขาม

- ปัญหาการเปลี่ยนแปลงของค่ามาตรฐานคุณภาพน้ำทะเล เช่น ค่าความเค็มความจืดของน้ำ เนื่องจากน้ำจืดที่ไหลออกจากทะเลสาบสงขลาสู่ทะเลนอก ทำให้ระดับความเค็มของน้ำเปลี่ยนแปลงไป ส่งผลกระทบทำให้ปะการังบริเวณเกาะหนูเกาะแมวตายได้ในช่วง ระหว่างเดือน พฤศจิกายน – กุมภาพันธ์ ของทุกปี และปริมาณน้ำจืดที่ไหลจากปากแม่น้ำสะกอม ส่งผลกระทบต่อปะการังบริเวณเกาะขาม

๒.๑.๒ มีการดำเนินการดังนี้

- สำรวจ ติดตาม และประเมินผลสถานภาพปะการัง
- สำรวจและประเมินผลสิ่งมีชีวิตในแนวปะการัง
- ฟื้นฟูแนวปะการัง
- ติดตั้งทุ่นจอดเรือเพื่อลดผลกระทบจากทิ้งสมอเรือบริเวณแนวปะการัง
- ดำเนินการออกปฏิบัติงานโครงการลาดตระเวนเชิงคุณภาพทางทะเล พื้นที่แหล่งทรัพยากรทางทะเล และชายฝั่งในพื้นที่จังหวัดสงขลา

- จัดกิจกรรมเก็บขยะบริเวณแนวชายหาด ครอบคลุมทุกอำเภอในจังหวัดสงขลา ซึ่งเป็นพื้นที่เชื่อมโยงที่อาจส่งผลต่อการทับถมของขยะบริเวณแนวปะการังธรรมชาติ

๒.๑.๓ ข้อเสนอแนะในการแก้ไข

- ควรมีกำหนดแนวเขตปะการังให้ชัดเจนและทำที่จอดเรือ เพื่อรักษาแนวเขตปะการังที่อยู่อาศัยของสัตว์น้ำ

- ควรมีมาตรการในการใช้ประโยชน์ด้านการท่องเที่ยวทางทะเลอย่างเคร่งครัด

/- ควรมีการ...

- ควรมีการควบคุมการขุดลอกร่องน้ำอย่างเคร่งครัดและให้เป็นไปตามขอบเขตและรายละเอียดงานจ้าง (TOR)
- ควรมีการกำหนดชนิดของเครื่องมือประมง ที่เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อมและไม่ส่งผลกระทบต่อแนวปะการัง

๒.๒ ทรัพยากรทะเล

๒.๒.๑ ประเด็นปัญหาสำคัญในพื้นที่

- ปัญหาจากการดำเนินกิจกรรมต่างๆ ของมนุษย์ เช่น ตะกอนจากการขุดลอกร่องน้ำ/การก่อสร้างบริเวณชายฝั่ง ทำให้เกิดตะกอนทับถม ส่งผลต่อหญ้าทะเล บ้านเขาแดง บ้านหัวเขาเขียว บ้านบ่อปราบ ทะเลสาบสงขลา และเกาะหนู
- ปัญหาการเปลี่ยนแปลงของสภาพแวดล้อมตามธรรมชาติ การเปลี่ยนแปลงตามฤดูกาล บริเวณบ้านบ่อปราบ ทะเลสาบสงขลา และเกาะหนู
- ปัญหาการเปลี่ยนแปลงของค่ามาตรฐานคุณภาพน้ำทะเล เช่น ค่าความเค็มความจืดของน้ำ เนื่องจากทะเลสาบสงขลา มีระดับความเค็มของน้ำที่ค่อนข้างจืด ส่งผลกระทบต่อหญ้าทะเลบริเวณบ้านบ่อปราบ ทะเลสาบสงขลา และน้ำจืดที่ไหลออกจากทะเลสาบสงขลาสู่ทะเลนอก ทำให้ระดับความเค็มของน้ำเปลี่ยนแปลงไป ส่งผลกระทบต่อการมีชีวิตรอดของหญ้าทะเลบริเวณเกาะหนู

๒.๒.๒ มีการดำเนินการดังนี้

- สำรวจและประเมินสถานภาพแหล่งหญ้าทะเล
- สำรวจและประเมินสิ่งมีชีวิตในแนวหญ้าทะเล

๒.๒.๓ ข้อเสนอแนะในการแก้ไข

- ควรส่งเสริมการศึกษา การรณรงค์ และเผยแพร่ความรู้เกี่ยวกับหญ้าทะเล ให้แก่ประชาชนทั่วไป ให้ตระหนักถึงความสำคัญของหญ้าทะเลและทรัพยากรชายฝั่ง รวมทั้งสร้างแรงจูงใจให้เกิดความร่วมมือในการอนุรักษ์ ป้องกันและแก้ไขปัญหา/ภัยคุกคามต่าง ๆ เพื่อให้หญ้าทะเลคงสภาพเดิมไว้
- สร้างเครือข่ายในการอนุรักษ์แหล่งหญ้าทะเลในแต่ละพื้นที่ของชุมชน
- การประกาศเป็นพื้นที่คุ้มครองแหล่งหญ้าทะเล
- ควรกำหนดแนวเดินเรือ/ติดตั้งทุ่นแนวเขตหญ้าทะเล
- ควรกำหนดเครื่องหมายแนวเขตที่สามารถทำประมงพื้นบ้านได้
- ควรส่งเสริมการปลูกหญ้าทะเล

๒.๓ สัตว์ทะเลหายากและใกล้สูญพันธุ์

๒.๓.๑ ประเด็นปัญหาสำคัญในพื้นที่

- ปัญหาภัยจากเครื่องมือประมง-ขยะทะเล โดยเฉพาะเต่าทะเล ซึ่งการเกยตื้นมักพบเศษขวดพลาสติก ขน ขา เป็นผลให้ ขน ขาขาด สำหรับโลมา-วาฬ อาจยังไม่ทราบผลแน่ชัดเรื่องการติดเครื่องมือประมง เนื่องจากการเกยตื้นส่วนใหญ่มาจากความเจ็บป่วยตามธรรมชาติ และไม่เห็นบาดแผลที่ลำตัว
 - ปัญหาการผสมพันธุ์แบบเลือดชิด ภายในฝูงประชากรเดียวกัน ของโลมาอิรวดีในทะเลสาบสงขลา ทำให้ลูกที่เกิดไม่แข็งแรง เสียชีวิตได้ง่าย
 - ปัญหาปริมาณสัตว์น้ำที่เป็นอาหารในธรรมชาติของโลมาอิรวดีในทะเลสาบสงขลา มีปริมาณที่น้อยลง
 - ปัญหาขาดความรู้ความเข้าใจในเรื่องของสัตว์ทะเลหายาก
 - ปัญหามลพิษและความเสื่อมโทรมของสภาพแวดล้อมและขยะในทะเล มักพบร่วมในการเกยตื้น
- /อาจเป็นสาเหตุ...

อาจเป็นสาเหตุหลักและสาเหตุของการเกยตื้น เช่น เมื่อเต่าทะเล หรือสัตว์ทะเลหายากอื่นๆ อ่อนแอจากการเจ็บป่วย หรือบาดเจ็บจากการติดเครื่องมือประมงการหาอาหารทำได้ยากขึ้น จึงหาอาหารที่ง่ายต่อการล่า ขยะจึงมักถูกกินเข้าไป อาจเป็นสาเหตุร่วมที่ทำให้เกิดการเสียชีวิต ส่งผลกระทบต่อสัตว์ทะเลหายาก

- ปัญหาการตื้นเขินของทะเลสาบ ส่งผลกระทบต่อโลมาอิรวดีในทะเลสาบสงขลา เนื่องจากการเพิ่มขึ้นของตะกอนที่ถูกชะล้างมาจากบนบกมาทับถม และการก่อสร้างสิ่งล่วงล้ำลำน้ำ ส่งผลให้แหล่งที่อยู่อาศัยของโลมาอิรวดีมีพื้นที่จำกัด

- ปัญหาการขาดมาตรการบริหารจัดการเชิงพื้นที่ของสัตว์ทะเลหายากที่เหมาะสม เช่น พื้นที่แหล่งวางไข่เต่าทะเล หรือ แหล่งที่อยู่อาศัยเต่าทะเล มักถูกรบกวนโดยการท่องเที่ยว หรือการใช้เป็นที่อยู่อาศัยของมนุษย์ และแหล่งที่อยู่อาศัยของโลมา-วาฬ ประจำถิ่น มักซ้อนทับกับการทำประมง

- ปัญหาการเปลี่ยนแปลงไปของค่าความเค็มความจืดของน้ำในทะเลสาบสงขลา

- วันที่ ๘ มกราคม ๒๕๖๖ เจ้าหน้าที่กลุ่มสัตว์ทะเลหายาก สังกัดศูนย์วิจัยทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่งอ่าวไทยตอนล่าง (ศวทล.) ได้รับแจ้งจากอาสาสมัครพิทักษ์ทะเล พบเต่าทะเลมีชีวิตเกยตื้นอยู่บนชายหาดบางหอย จึงได้นำมาพักไว้ที่บ้าน ต.ชิงโค อ.สิงหนคร จ.สงขลา และแจ้งให้เจ้าหน้าที่ ศวทล.ทราบ เจ้าหน้าที่กลุ่มสัตว์ทะเลหายากพร้อมสัตวแพทย์ได้เข้าพื้นที่ ตรวจสอบเบื้องต้นพบเป็นเต่ากระ (Hawksbill sea turtle ; Eretmochelys imbricata) ไม่ทราบเพศ ขนาดกระดองยาว ๗ ซม. กว้าง ๖ ซม. น้ำหนัก ๕๒ กรัม มีอาการอ่อนแรง ผอมเล็กน้อย ไม่พบบาดแผล จึงได้เคลื่อนย้ายมายัง ศวทล. เพื่อตรวจวินิจฉัยอย่างละเอียด ดูแลรักษา และพักฟื้นก่อนปล่อยกลับสู่ธรรมชาติต่อไป

- วันที่ ๘ มกราคม ๒๕๖๖ เจ้าหน้าที่กลุ่มสัตว์ทะเลหายาก สังกัดศูนย์วิจัยทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่งอ่าวไทยตอนล่าง (ศวทล.) ได้รับแจ้งจาก นายสุชีพ จอเอียด ผู้ใหญ่บ้านหมู่ ๘ บ้านวัดวาส ว่าพบเต่าทะเลมีชีวิตเกยตื้นบริเวณชายหาดพื้นที่หมู่ ๗ บ้านชายทะเล จึงได้นำมาพักไว้ที่ บ้านหมู่ ๘ ต.วัดขนุน อ.สิงหนคร จ.สงขลา และแจ้งให้เจ้าหน้าที่ ศวทล.ทราบ เจ้าหน้าที่กลุ่มสัตว์ทะเลหายากพร้อมสัตวแพทย์ได้ทำการเข้าพื้นที่ ตรวจสอบเบื้องต้นพบเป็นเต่ากระ (Hawksbill sea turtle ; Eretmochelys imbricata) ไม่ทราบเพศ ขนาดกระดองยาว ๓๕ ซม. กว้าง ๓๐ ซม. น้ำหนัก ๓ กก. มีอาการอ่อนแรง ผอม พบเพรียงเกาะบริเวณกระดองท้อง ไม่พบบาดแผล จึงได้ทำการเคลื่อนย้ายมายัง ศวทล. เพื่อทำการตรวจวินิจฉัยอย่างละเอียดก่อนทำการดูแลรักษา และพักฟื้นก่อนปล่อยกลับสู่ธรรมชาติต่อไป

- วันที่ ๑๕ มกราคม ๒๕๖๖ กรม ทช. โดยศูนย์วิจัยฯ อ่าวไทยตอนล่าง ได้รับแจ้งจากนายชำนาญ คงเกลี้ยง อาสาสมัครพิทักษ์ทะเล ว่าพบเต่าทะเลมีชีวิตเกยตื้นอยู่บนชายหาดบางหอย จึงได้นำมาพักไว้ที่บ้าน ต.ชิงโค อ.สิงหนคร จ.สงขลา ตรวจสอบเบื้องต้นพบเป็นเต่าตนุ (Green sea turtle ; Chelonia mydas) ไม่ทราบเพศ ขนาดกระดองยาว ๑๒.๖ ซม. กว้าง ๑๒ ซม. น้ำหนัก ๒๔๐ กรัม ผอมเล็กน้อย พบบาดแผลที่บริเวณตาขวา คอ ทวารหนัก และขาหลังทั้ง ๒ ข้าง จึงได้ทำการเคลื่อนย้ายมาทำการตรวจวินิจฉัยอย่างละเอียดก่อนทำการดูแลรักษา และพักฟื้นก่อนปล่อยกลับสู่ธรรมชาติต่อไป

- วันที่ ๑๘ มกราคม ๒๕๖๖ กรม ทช. โดยศูนย์วิจัยฯ อ่าวไทยตอนล่าง ได้รับแจ้งจากนายวิจิตร บัวมาก เจ้าหน้าที่พนักงานเทศบาลตำบลบ่อตรุ ว่าพบเต่าทะเลมีชีวิตเกยตื้นอยู่บนสวนป่าทักษิณปิยชาติ จึงได้นำมาพักไว้ที่เทศบาลตำบลบ่อตรุ ต.บ่อตรุ อ.ระโนด จ.สงขลา และแจ้งให้เจ้าหน้าที่ ศวทล. ทราบ เจ้าหน้าที่กลุ่มสัตว์ทะเลหายากพร้อมสัตวแพทย์ได้ทำการเข้าพื้นที่ ตรวจสอบเบื้องต้นพบเป็นเต่าตนุ (Green sea turtle ; Chelonia mydas) ไม่ทราบเพศ ขนาดกระดองยาว ๔๘ ซม. กว้าง ๔๖ ซม. น้ำหนัก ๑๓ กก. สภาพความสมบูรณ์ร่างกายอยู่ในเกณฑ์ดี ไม่พบบาดแผลภายนอกพบเพรียงเกาะเป็นจำนวนมาก จึงได้ทำการเคลื่อนย้ายมาทำการตรวจวินิจฉัยอย่างละเอียดก่อนทำการดูแลรักษา และพักฟื้นก่อนปล่อยกลับสู่ธรรมชาติต่อไป

- วันที่ ๒๖ มกราคม ๒๕๖๖ เจ้าหน้าที่กลุ่มสัตว์ทะเลหายาก ศูนย์วิจัยทรัพยากรทางทะเลและ

/ชายฝั่งอ่าวไทย...

ชายฝั่งอ่าวไทยตอนล่าง (ศวทล.) ได้รับแจ้งจากนายวิรัช เรียดประดิษฐ์ ชาวบ้านในพื้นที่หาดมหาพรต ว่าพบเต่าทะเลเกยตื้นมีชีวิต จึงได้นำมาพักไว้ที่ฟาร์มกุ้ง ต.จะทิ้งพระ อ.สทิงพระ จ.สงขลา เจ้าหน้าที่ศูนย์วิจัยฯ พร้อมนายสัตวแพทย์ ได้เข้าพื้นที่ตรวจสอบ พบเป็นเต่าตนุ (Green sea turtle: *Chelonia mydas*) ไม่ทราบเพศ ขนาดกระดองยาว ๕๓.๕ ซม. กว้าง ๔๙ ซม. น้ำหนัก ๑๓.๖ กก. สภาพร่างกายแข็งแรงสมบูรณ์ แต่มีอาการอ่อนแรง ไม่พบบาดแผล จึงได้เคลื่อนย้ายมายัง ศวทล. เพื่อทำการตรวจวินิจฉัยอย่างละเอียดก่อนทำการดูแลรักษาและพักฟื้น ก่อนจะปล่อยกลับสู่ธรรมชาติต่อไป

- วันที่ ๗ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๖ กรม ทช. โดยศูนย์วิจัยฯ อ่าวไทยตอนล่าง ได้รับแจ้งจากนายประเสริฐ หนูเอียด ชาวบ้านในพื้นที่ ว่าพบเต่าทะเลเกยตื้นมีชีวิต บริเวณพื้นที่หาดใน ต.ปากแตระ อ.ระโนด จ.สงขลา เจ้าหน้าที่และสัตวแพทย์ ได้เข้าตรวจสอบ พบเป็นเต่าตนุ (Green sea turtle: *Chelonia mydas*) ไม่ทราบเพศ ขนาดกระดองยาว ๕๙ ซม. กว้าง ๕๔ ซม. น้ำหนัก ๒๐.๕ กก. มีสภาพอ่อนแรงมากและขาดน้ำ พบปรสิติดภายนอกบริเวณใบพายหน้าทั้ง ๒ ข้าง ไม่พบบาดแผล จึงได้ทำการเคลื่อนย้ายมาตรวจวินิจฉัยอย่างละเอียดก่อนทำการดูแลรักษาและพักฟื้น ก่อนจะปล่อยกลับสู่ธรรมชาติต่อไป

- วันที่ ๒๓ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๖ กรม ทช. โดยศูนย์วิจัยฯ อ่าวไทยตอนล่าง ได้รับแจ้งจากคุณบัว ยะหมื่นยะ ชาวบ้านในพื้นที่ ว่าพบซากเต่าทะเลเกยตื้น ๒ ตัว บริเวณหาดสวนกง ต.นาทับ อ.จะนะ จ.สงขลา ตรวจสอบพบเป็นเต่าตนุ (Green sea turtle: *Chelonia mydas*) จำนวน ๒ ตัว ตัวแรก ขนาดกระดองยาว ๔๔ ซม. กว้าง ๔๓ ซม. สภาพซากเริ่มเน่า ภายนอกพบของเหลวสีแดงอ่อนคั่งอยู่ใต้ผิวกระดองท้อง ภายในพบของเหลวในช่องลำตัว กล้ามเนื้ออกบวม หัวใจมีภาวะเลือดคั่ง ระบบทางเดินอาหารพบอาหารจำพวกพืชในหลอดอาหารและเศษลูกโป่งอยู่ในลำไส้ สันนิษฐานสาเหตุการตายเกิดจากสภาวะระบบไหลเวียนโลหิตล้มเหลว ตัวที่สองขนาดกระดองยาว ๕๘ ซม. กว้าง ๕๒ ซม. สภาพซากเน่ามาก ภายนอกกระดองหลังปริแตกเป็นแนวยาว ไม่พบตาอยู่ในเบ้า ภายในอวัยวะเน่าสลายทั้งหมด ทำให้ไม่สามารถระบุสาเหตุการตายที่แน่ชัดได้

- วันที่ ๑๑ เมษายน ๒๕๖๖ กรม ทช. โดยศูนย์วิจัยฯ อ่าวไทยตอนล่าง ได้รับแจ้งจากคุณกิตตินันท์ ธรรมรักษา ชาวบ้านในพื้นที่ ว่าพบเต่าทะเลเกยตื้น บริเวณปากคลองคูเต่า ต.คูเต่า อ.หาดใหญ่ จ.สงขลา ตรวจสอบพบเป็นเต่าตนุ (Green sea turtle: *Chelonia mydas*) ขนาดกระดองยาว ๑๑ ซม. กว้าง ๑๐.๕ ซม. หนัก ๑๐๐ กรัม ความสมบูรณ์ของร่างกายปกติ ตอบสนองต่อสิ่งเร้าได้ดี พบใบพายขาหลังมีลักษณะสั้นกว่าปกติและมีแผลที่สมานแล้ว จึงได้ทำการเคลื่อนย้ายมาทำการตรวจวินิจฉัยอย่างละเอียดก่อนทำการดูแลรักษาและพักฟื้นต่อไป

๒.๓.๒ มีการดำเนินการดังนี้

- การอนุบาลเต่าทะเล สามารถอนุบาลเต่าทะเลในบ่ออนุบาล พื้นที่จังหวัดสงขลา จำนวน ๑๒๐ ตัว ให้การสนับสนุนหน่วยงานภายนอกและภายในรวมจำนวน ๘๕ ตัว เพื่อปล่อยคืนสู่ทะเล ซึ่งในเดือนมิถุนายน ๒๕๖๖ ให้การสนับสนุนหน่วยงานภายนอกและภายใน จำนวน ๕๒ ตัว และยังคงเหลืออีก จำนวน ๓๕ ตัว โดยเป็นเต่าตนุ อายุ ๘ เดือน จำนวน ๓๔ ตัว และเต่ากระ อายุ ๘ ปี จำนวน ๑ ตัว

- จัดนิทรรศการให้ความรู้เกี่ยวกับขยะทะเล ๑๑ ครั้ง

ครั้งที่ ๑ วันที่ ๓๑ ตุลาคม ๒๕๖๕ เนื่องในวันที่อยู่อาศัยโลกภาคใต้ Kickoff การออกแบบอนาคต “คนริมคลองสำโรง” จ.สงขลา

ครั้งที่ ๒ วันที่ ๒๖ ธันวาคม ๒๕๖๕ วันคุ้มครองสัตว์ป่า สวนสัตว์สงขลา จ.สงขลา

ครั้งที่ ๓ วันที่ ๒๖ มกราคม ๒๕๖๖ ศูนย์การศึกษาอนุบาลและการศึกษาตามอัธยาศัย จ.สงขลา

ครั้งที่ ๔ วันที่ ๙ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๖ กิจกรรมเปิดบ้านนมรมินท์ โรงเรียนนมรมินทรราชูทิศ ทักษิณ

ครั้งที่ ๕ วันที่ ๑๗ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๖ โครงการ “เรือทองวิชาการ” จ.สงขลา

ครั้งที่ ๖ วันที่ ๖ – ๑๐ เมษายน ๒๕๖๖ ร่วมกับศูนย์การค้าเซ็นทรัลพลาซ่าใหญ่ จ.สงขลา

ครั้งที่ ๗ วันที่ ๒๕ พฤษภาคม ๒๕๖๖ กิจกรรม “รักษะทะเลไทย” จ.นครศรีธรรมราช

ครั้งที่ ๘ วันที่ ๒๗ - ๓๑ พฤษภาคม ๒๕๖๖ จัดนิทรรศการในงาน “ตลาดใต้สน คนบ่อยาง” จ.สงขลา

ครั้งที่ ๙ วันที่ ๓๑ พฤษภาคม ๒๕๖๖ สำนักงานศึกษาธิการ จ.สงขลา

ครั้งที่ ๑๐ วันที่ ๘ มิถุนายน ๒๕๖๖ จัดนิทรรศการ “รวมพลังสร้างทะเลไทยไร้ขยะ” จ.สงขลา

ครั้งที่ ๑๑ ในวันที่ ๒๘ มิถุนายน ๒๕๖๖ กิจกรรมในพื้นที่ต้นแบบ จ.สงขลา “พื้นที่เกาะยอ”

ภายใต้โครงการส่งเสริมการดำรงวิถีชีวิตแนวใหม่ ตามแนวทางขับเคลื่อนความรู้โมเดลเศรษฐกิจใหม่ (BCG Model) สู่การพัฒนาที่ยั่งยืน

- การสำรวจติดตามและประเมินประชากรของโลมาอิรวดีในทะเลสาบสงขลา

การสำรวจครั้งที่ ๑ วันที่ ๑๓ – ๑๗ พฤศจิกายน ๒๕๖๕ ร่วมกับ บริษัท ปตท.สำรวจ และผลิตปิโตรเลียม จำกัด มหาชน ทีม Skyler และสำนักงานทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่งที่ ๕ ด้วยอากาศยานไร้คนขับ (Unmanned Aerial Vehicles : UAV) แบบ Fixed wing, Multi Rotor) ทำการบินสำรวจโลมาครอบคลุมพื้นที่อนุรักษ์โลมาอิรวดีบริเวณทะเลสาบสงขลาตอนบน รวมทั้งการใช้เรือทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่ง ๒๑๑ ร่วมกับเรือประมงพื้นบ้านกลุ่มอนุรักษ์โลมาอิรวดีบ้านแหลมหาด ทำการวิ่งเรือสำรวจแบบ Line Transect ในบริเวณที่เคยมีการแจ้งพบเห็นโลมาอิรวดีทะเลสาบสงขลา ผลจากการบินสำรวจด้วยอากาศยานไร้คนขับ (Unmanned Aerial Vehicles : UAV) ทั้ง ๔ วัน ไม่พบเห็นโลมาอิรวดี ส่วนการสำรวจทางเรือ ผลไม่พบโลมาขึ้นมาในบริเวณดังกล่าว

การสำรวจครั้งที่ ๒ วันที่ ๒๔ – ๒๘ เมษายน ๒๕๖๖ ทำการออกสำรวจโลมาอิรวดีในทะเลสาบสงขลาโดยใช้เครื่องบินปีกตรึง ๒ ที่นั่ง อากาศยานไร้คนขับ (Unmanned Aerial Vehicles : UAV) แบบ Multi Rotor) และการสำรวจทางเรือ ทำการบินสำรวจครอบคลุมพื้นที่ทะเลสาบสงขลาตอนบน ผลจากการสำรวจพบโลมาอิรวดีจากการใช้เครื่องบินปีกตรึง จำนวน ๗ – ๘ ตัว บริเวณทะเลสาบสงขลาตอนบน พิกัด ๗.๖๗๘๔๕๐ ๑๐๐.๒๓๕๗๕๐

๒.๓.๓ ข้อเสนอแนะในการแก้ไข

- ควรมีมาตรการในการป้องกันและการลดขยะที่มีโอกาสไหลลงสู่ทะเล ซึ่งสามารถจัดการได้มีหลายวิธี เช่น การจัดการขยะที่เหมาะสมทั้งกระบวนการเก็บและการจัดการที่ถูกต้อง โดยใช้หลักการการใช้ใหม่ การซ่อมแซม การผลิตใหม่ และการรีไซเคิล อีกทั้งมีการสร้างความตระหนักรู้เรื่องการบริโภคและการทิ้งขยะก็เป็นปัจจัยสำคัญที่จะสามารถช่วยป้องกันและการลดขยะเข้าสู่ทะเลได้

- ควรทำการประชาสัมพันธ์ผู้นำชุมชน ผู้นำท้องถิ่น ประชาชน กลุ่มประมงในพื้นที่ให้ทราบถึงผลกระทบของขยะทะเลที่มีต่อสัตว์ทะเลหายากและใกล้สูญพันธุ์

- ควรมีการให้ความรู้พื้นฐานในรูปแบบสื่อต่าง ๆ เช่น การทำเอกสารเผยแพร่ในรูปแบบของโปสเตอร์เกี่ยวกับการช่วยเหลือนสัตว์ทะเลหายาก และมีการสร้างเครือข่ายเพิ่มขึ้นเพื่อให้มีประสิทธิภาพในการทำงาน

- ควรมีการจัดทำแผนปฏิบัติการด้านการอนุรักษ์โลมาอิรวดีทะเลสาบสงขลา ซึ่งมีเป้าหมายทั้งในด้านการลดภัยคุกคาม พื้นฟูสภาพแวดล้อม แหล่งอาหารของโลมาอิรวดี พร้อมทั้งการมีส่วนร่วมของชุมชนในการอนุรักษ์เฝ้าระวังภัยคุกคามที่มีต่อโลมาอิรวดี

- ให้ความรู้และการมีส่วนร่วมของชุมชนในพื้นที่ มีส่วนร่วมในการอนุรักษ์ ดูแลทรัพยากรโลมาอิรวดี ด้วยการเพิ่มกิจกรรมและการรณรงค์ปลูกจิตสำนึกในการอนุรักษ์โลมาอิรวดีในทะเลสาบสงขลา เช่น จัดหน่วยเคลื่อนที่ให้ความรู้แก่ชาวประมง แจกแผ่นพับให้ความรู้แก่ชาวบ้าน และบรรยายให้กับนักเรียนในโรงเรียนที่อยู่ในบริเวณทะเลสาบสงขลา เพื่อเน้นการปลูกสร้างจิตสำนึกการเป็นนักอนุรักษ์ทรัพยากรโลมาอิรวดีที่ดีในอนาคต

/- สนับสนุน...

- สนับสนุนการสำรวจ ศึกษา วิจัย และวิเคราะห์ประเมินประชากรโลมาอิรวดี และทำการติดตามอย่างต่อเนื่องเพื่อเป็นฐานข้อมูลต่อไป
- ควรเข้มงวดในการป้องกันการทำประมงผิดกฎหมาย
- หน่วยงานที่เกี่ยวข้องควรร่วมมือกันศึกษาและวิจัยการขยายพันธุ์โลมาอิรวดี และแก้ไขปัญหาการผสมพันธุ์แบบเลือดชิด
- กำหนดแนวเขตอนุรักษ์ทรัพยากร และกำหนดการใช้ประโยชน์ของชาวประมงไม่ให้เข้าไปทำประมงในเขตอนุรักษ์ทรัพยากร ออกเป็นประกาศให้ชัดเจน

๒.๔ สถานการณ์สิ่งแวดล้อมทางทะเล

- คุณภาพน้ำทะเล

ประเด็นปัญหาสำคัญในพื้นที่

- ปัญหาคุณภาพน้ำชายฝั่งจังหวัดสงขลาพื้นที่สำคัญที่ต้องเฝ้าระวัง ได้แก่ บริเวณท่าเทียบเรือและบริเวณแหล่งชุมชน ปัญหาการเพิ่มขึ้นของตะกอน และสารอาหารอินทรีย์สารในน้ำทะเลซึ่งมีแนวโน้มมากขึ้น
- ปัญหาจากกิจกรรมทางทะเล ได้แก่ การเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำบริเวณชายฝั่ง เช่น การทำกระชังปลา ซึ่งทำให้เกิดการสะสมของตะกอนดินหรือเศษอาหารปลา บ่อกุ้งมักมีการปล่อยน้ำเสียลงทะเล ท่าเทียบเรือประมงและสะพานปลา นอกจากนี้ น้ำทิ้งที่ยังไม่ได้รับการบำบัดจากเรือท่องเที่ยวเรือนำสินค้าและเรือประมง
- ปัญหาการตื้นเขินของทะเลสาบสงขลา ส่งผลต่อค่าคุณภาพน้ำทะเล
- ปัญหาการเปลี่ยนแปลงของภูมิอากาศส่งผลกระทบต่อคุณภาพน้ำทะเล
- ปัญหาชุมชนขาดความรับผิดชอบในเรื่องของการปล่อยน้ำเสียลงสู่ทะเลสาบ ทำให้น้ำเสีย เกิดการตื้นเขิน และค่าออกซิเจนในน้ำมีน้อย ส่งผลให้ปลาหลายชนิดสูญหายไปจากทะเลสาบสงขลา

มีการดำเนินการดังนี้

- การติดตามตรวจสอบคุณภาพน้ำทะเลบริเวณชายฝั่งจังหวัดสงขลา จำนวน ๑๒ สถานี ระยะใกล้ฝั่ง ๕๐๐ เมตร และระยะห่างฝั่ง ๓ กิโลเมตร เป็นประจำทุก ๓ เดือน ดำเนินการ ๒ ครั้งต่อปี
- ติดตามตรวจสอบและประเมินสภาพแวดล้อมทางทะเลและชายฝั่งพื้นที่จังหวัดสงขลา อย่างต่อเนื่อง และติดตามเฝ้าระวังสถานะคุณภาพน้ำกรณีเหตุฉุกเฉินซึ่งอาจส่งผลกระทบต่อทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่ง เช่น น้ำเสีย ปรากฏการณ์น้ำทะเลเปลี่ยนสี
- เผยแพร่ข้อมูลคุณภาพน้ำทะเลชายฝั่ง จากการติดตามตรวจสอบคุณภาพน้ำทะเลชายฝั่งทาง website ของกรมทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่ง

ข้อเสนอแนะในการแก้ไข

- ควรมีการบูรณาการในเรื่องของการจัดการคุณภาพน้ำทะเลกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในพื้นที่
- การปล่อยน้ำทิ้งจากบ่อกุ้ง ควรมีการบำบัดน้ำเสียก่อนปล่อยลงสู่ทะเลสาบสงขลา

- น้ำมันรั่วไหล

ประเด็นปัญหาสำคัญในพื้นที่

- ปัญหาการรั่วไหลของน้ำมันจากการเดินเรือ ได้แก่ เรือประมง และเรือท่องเที่ยว
- ปัญหาการแอบทิ้งหรือล้างน้ำมันเครื่อง น้ำมันที่ปนน้ำจากถังบรรจุจากเรือลงสู่ทะเล เรือประมงพาณิชย์มีการถ่ายน้ำมันเป็นจำนวนหลายลิตรเทลงสู่ทะเล

/- ปัญหาน้ำ...

- ปัญหาน้ำมันที่รั่วไหลจากโรงงานอุตสาหกรรม ในพื้นที่อำเภอหาดใหญ่ อำเภอบางกล่ำ และ อำเภอสิงหนคร

- วันที่ ๘ มกราคม ๒๕๖๖ เจ้าหน้าที่กลุ่มงานสมุทรศาสตร์และสิ่งแวดล้อม ศูนย์วิจัยทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่งอ่าวไทยตอนล่าง ร่วมกับสำนักงานสิ่งแวดล้อมและควบคุมมลพิษที่ ๑๖ และสำนักงานพลังงานจังหวัดสงขลา สำรวจพื้นที่พบคราบน้ำมันและก้อนน้ำมัน (Tar ball) ลักษณะเป็นก้อนน้ำมันสีดำเล็กๆ ปะปนกับขยะชิ้นตามแนวลอยคลื่นตลอดแนวชายหาดตั้งแต่หาดเก้าเส้ง หาดชลาทัศน์ และหาดสมิหลา ระยะทาง ๔.๔ กิโลเมตร ตรวจวัดปัจจัยคุณภาพน้ำทะเลเบื้องต้น ไม่พบน้ำมันและไขมันลอยบริเวณผิวน้ำที่เก็บตัวอย่าง ค่าความเค็มอยู่ระหว่าง ๒๐-๒๕ ppt ความเป็นกรด-ด่าง ๖.๕-๗.๐ ค่าอุณหภูมิพื้นผิวน้ำทะเล ๒๖-๒๖.๕ องศาเซลเซียส และเก็บตัวอย่างน้ำเพื่อวิเคราะห์ปริมาณปิโตรเลียมไฮโดรคาร์บอนรวมในน้ำทะเล ส่งวิเคราะห์ห้องปฏิบัติการสำหรับก้อนน้ำมัน (Tar ball) สำนักงานพลังงานจังหวัดสงขลาเป็นหน่วยงานผู้รับผิดชอบเก็บตัวอย่างส่งวิเคราะห์ หอองค์ประกอบไฮโดรคาร์บอน ในส่วนของขยะและก้อนน้ำมันที่ขึ้นเกือบนชายหาดสำนักงานสิ่งแวดล้อมและควบคุมมลพิษที่ ๑๖ ได้ประสานเทศบาลเมืองสงขลาเพื่อดำเนินการทำความสะอาดต่อไป

มีการดำเนินการดังนี้

- ดำเนินการติดตาม ตรวจสอบ และเฝ้าระวังการเกิดก้อนน้ำมันขึ้นบริเวณชายฝั่งจังหวัดสงขลา รวม ๕ สถานี ดำเนินการ ๒ ครั้งต่อปี

- ในช่วงที่ได้รับแจ้งเหตุพบก้อนน้ำมัน หน่วยงานในสังกัดของกรมทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่ง เข้าสำรวจพื้นที่เก็บข้อมูลและเก็บตัวอย่างในพื้นที่ที่ได้รับผลกระทบ ประสานพลังงานจังหวัดสงขลา ซึ่งเป็นหน่วยงานผู้รับผิดชอบเก็บตัวอย่างส่งวิเคราะห์หอองค์ประกอบไฮโดรคาร์บอน และสารอินทรีย์ และประสานแจ้งข้อมูลแก่หน่วยงานส่วนท้องถิ่น เพื่อใช้ข้อมูลในการหาแนวทางในการแก้ปัญหามลพิษในพื้นที่ต่อไป

ข้อเสนอแนะในการแก้ไข

- ควรมีการพัฒนาการเฝ้าระวัง ติดตาม ตรวจสอบการปนเปื้อนของสารมลพิษประเภทน้ำมันหรือสารปิโตรเลียมไฮโดรคาร์บอนบริเวณชายฝั่ง เพื่อที่จะทำให้สามารถประเมิน ทราบสถานภาพการปนเปื้อนของสารปิโตรเลียมไฮโดรคาร์บอนในสิ่งแวดล้อมทางทะเลและระบบนิเวศชายฝั่งที่ครอบคลุมและถูกต้องแม่นยำ เพื่อนำไปสู่การกำหนดแนวทางป้องกันแก้ไขปัญหาลดผลกระทบมลพิษดังกล่าว และฟื้นฟูทรัพยากรอย่างเหมาะสม รวมทั้งสามารถสนับสนุนการดำเนินงานของหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง เผยแพร่องค์ความรู้ให้ชุมชนชายฝั่งและประชาชนทั่วไปรับทราบข้อมูล สถานภาพมลพิษบริเวณชายฝั่ง และสร้างเครือข่ายความร่วมมือเพื่อเฝ้าระวังเหตุในพื้นที่ชายฝั่ง

- ควรมีเจ้าหน้าที่ในส่วนของการบริหารจัดการทำความสะอาดคราบน้ำมันได้อย่างทันทั่วทั้งที่

- ควรมีการสนับสนุนเครื่องมือและอุปกรณ์ที่ใช้ในการวิเคราะห์ เพื่อให้ผลการวิเคราะห์มีประสิทธิภาพที่ดียิ่งขึ้น

- ควรมีการบังคับใช้กฎหมายอย่างเข้มงวด ในเรื่องของการเทน้ำมันทิ้งลงทะเลสาบสงขลา

- น้ำทะเลเปลี่ยนสี

ประเด็นปัญหาสำคัญในพื้นที่

- ปัญหาการเพิ่มปริมาณอินทรีย์สารจากบริเวณทะเลสาบสงขลา เนื่องจากกิจกรรมต่าง ๆ ของมนุษย์ เช่น น้ำเสียจากบ้านเรือนชุมชน จากกิจกรรมการเกษตร บ่อกัก อุตสาหกรรม และการขยายตัวของการเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำในทะเลสาบสงขลา

- ปัญหาการปล่อยทิ้งน้ำเสียจากโรงงานอุตสาหกรรมลงสู่แหล่งน้ำธรรมชาติโดยไม่ผ่านการบำบัด

/- ปัญหาค่า...

- ปัญหาค่ามาตรฐานคุณภาพน้ำทะเล เช่น ค่าความเค็มของน้ำ

มีการดำเนินการดังนี้

- ลงพื้นที่ติดตามตรวจสอบทุกครั้งที่เกิดน้ำทะเลเปลี่ยนสี
- ประสานงานกับศูนย์วิจัยทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่งอ่าวไทยตอนล่าง เพื่อประสานงานข้อมูลน้ำทะเลเปลี่ยนสี และการประสานงานการเผยแพร่ข้อมูลกับสื่อมวลชนเมื่อเกิดเหตุการณ์
- จัดทำรายงานผลวิเคราะห์เสนอต่อหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง และประสานงานกับสื่อมวลชนเพื่อเผยแพร่ข้อมูลที่ถูกต้อง รวมถึงคำแนะนำต่าง ๆ ในช่วงการเกิดปรากฏการณ์น้ำทะเลเปลี่ยนสี
- ให้คำปรึกษา และเสนอแนะต่อองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่ดูแลรับผิดชอบในพื้นที่เกี่ยวกับสาเหตุที่อาจทำให้เกิดปรากฏการณ์น้ำทะเลเปลี่ยนสี เพื่อปรับปรุงระบบบำบัดน้ำเสีย และสุขาภิบาล

ข้อเสนอแนะในการแก้ไข

- ควบคุมการปล่อยน้ำเสียลงสู่แหล่งน้ำธรรมชาติ โดยผ่านการบำบัดก่อน
- ควรมีการเข้าไปกำกับดูแลการปล่อยสารเคมีของโรงงานอุตสาหกรรม มิให้มีการละเมิดปล่อยสารเคมีลงสู่ทะเล พื้นที่อำเภอสิงหนคร และอำเภอเทพา จังหวัดสงขลา

- แมงกะพรุนพิษ

ประเด็นปัญหาสำคัญในพื้นที่

- วันที่ ๕ มีนาคม ๒๕๖๖ เจ้าหน้าที่ศูนย์วิจัยทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่งอ่าวไทยตอนล่าง ได้รับแจ้งจากเจ้าหน้าที่ไลฟ์การ์ดจังหวัดสงขลา กรณีพบแมงกะพรุนพิษบริเวณพื้นที่หาดสมิหลา และหาดชลาทัศน์ ตำบลบ่อয়ง อำเภอเมือง จังหวัดสงขลา จากการตรวจสอบพบว่าเป็นแมงกะพรุนหัวขวด *Physalia* sp. ความหนาแน่นประมาณ ๔ ตัว/๑๐๐ เมตร จึงได้ประชาสัมพันธ์แจ้งเตือนอันตรายให้แก่ประชาชน ผู้ประกอบการ และนักท่องเที่ยวในพื้นที่ให้ระมัดระวังการสัมผัสพิษของแมงกะพรุน พร้อมให้คำแนะนำเบื้องต้นเกี่ยวกับการปฐมพยาบาล หากได้รับบาดเจ็บจากแมงกะพรุนชนิดดังกล่าว ให้ใช้น้ำส้มสายชูราดบริเวณที่สัมผัสอย่างต่อเนื่องไม่น้อยกว่า ๓๐ วินาที ก่อนนำส่งโรงพยาบาลเพื่อรักษาตามอาการต่อไป

- ปัญหากระแสน้ำและคลื่นลม พัดพาแมงกะพรุนซึ่งเป็นแพลงก์ตอนขนาดใหญ่ที่ลอยลอยตามกระแสน้ำเข้าใกล้ชายฝั่ง ประกอบกับธาตุอาหารในน้ำทะเลที่เพิ่มขึ้นในบางฤดูกาล ทำให้แพลงก์ตอนสัตว์ขนาดเล็กที่เป็นอาหารของแมงกะพรุนมีจำนวนมากขึ้น โดยเฉพาะบริเวณชายฝั่งทะเล

- ปัญหาการลดลงของปลาและเต่าทะเลที่เป็นผู้ล่าของแมงกะพรุน ส่งผลให้จำนวนแมงกะพรุนเพิ่มมากขึ้น
- ปัญหาในเรื่องของฤดูกาล ส่งผลให้จำนวนแมงกะพรุนเพิ่มมากขึ้นได้
- ปัญหาในเรื่องของอุณหภูมิ และค่าความเค็มของน้ำที่เปลี่ยนแปลงไป
- ปัญหาป้ายประชาสัมพันธ์การปฐมพยาบาลเบื้องต้นมีไม่เพียงพอ
- ปัญหาป้ายประชาสัมพันธ์การปฐมพยาบาลและเสาน้ำส้มสายชู ขาด/เสียหาย จากคลื่นลมมรสุม รวมทั้งการสูญหายของน้ำส้มสายชู

- ปัญหาไม่ได้รับความร่วมมือจากหน่วยงานและผู้ประกอบการในบางพื้นที่ในการติดตั้งป้ายประชาสัมพันธ์การปฐมพยาบาลและเสาน้ำส้มสายชู

- ปัญหานักท่องเที่ยวหรือประชาชนบางส่วนยังไม่มีความรู้ในเรื่องชนิดของแมงกะพรุน จึงทำให้มีการสัมผัสแมงกะพรุนพิษ และเกิดอาการแพ้รุนแรงได้

- ปัญหาประชาชนยังขาดความรู้ในเรื่องของการปฐมพยาบาลเบื้องต้น เมื่อมีการสัมผัสแมงกะพรุนพิษ

มีการดำเนินการดังนี้

- ติดตั้งป้ายประชาสัมพันธ์การปฐมพยาบาลเบื้องต้นเมื่อสัมผัสแมงกะพรุนพิษ
- ติดตั้งท่อบรรจุน้ำส้มสายชูแทนที่ชำรุด/เสียหาย และตรวจเช็คความพร้อมของน้ำส้มสายชู

ข้อเสนอแนะในการแก้ไข

- ควรมีการให้ความรู้เกี่ยวกับอันตรายจากแมงกะพรุนพิษ และการปฐมพยาบาลเบื้องต้นแก่หน่วยงานที่เกี่ยวข้องทั้งภาครัฐ ประชาชนและผู้ประกอบการธุรกิจในพื้นที่เสี่ยง

- ติดตั้งป้ายประชาสัมพันธ์การปฐมพยาบาลเบื้องต้นและท่อบรรจุน้ำส้มสายชูแทนที่ชำรุด/เสียหาย และตรวจเช็คความพร้อมของน้ำส้มสายชู

- ผลักดันการดำเนินการตามมาตรการพื้นที่ป้องกันภัย โดยให้หน่วยงานท้องถิ่นภายใต้หน่วยงานที่ร่วมลงนามตามบันทึกความเข้าใจและความร่วมมือด้านการเฝ้าระวัง ป้องกันการบาดเจ็บจากการสัมผัสแมงกะพรุนพิษ ฉบับใหม่ระหว่าง ทช. กรมควบคุมโรค กรมแพทยทหารเรือ กรมอุทยานแห่งชาติ สัตว์ป่าและพันธุ์พืช กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น สำนักงานปลัดกระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬา มหาวิทยาลัย เชียงใหม่ มหาวิทยาลัยบูรพา มหาวิทยาลัยมหิดล มีบทบาทในการตั้งคณะทำงานในพื้นที่เสี่ยง ติดตั้งป้ายประชาสัมพันธ์การปฐมพยาบาลเมื่อสัมผัสแมงกะพรุนพิษและเสาน้ำส้มสายชูให้ครบทุกพื้นที่ชายหาดท่องเที่ยวสำคัญ อบรมให้ความรู้ให้แก่ประชาชน บุคลากรทางการแพทย์ที่เกี่ยวข้องกับสัตว์ทะเลมีพิษ รวมถึงติดตั้งตาข่ายกันแมงกะพรุนพิษในพื้นที่และช่วงเวลาที่มีความเสี่ยงสูง

- ควรมีการติดตั้งป้ายแจ้งเตือนนักท่องเที่ยวบริเวณชายหาด ในช่วงฤดูที่มีการพบเจอแมงกะพรุนพิษ

- ขยะทะเล

ประเด็นปัญหาสำคัญในพื้นที่

- ปัญหาเกิดจากกิจกรรมของมนุษย์ที่เจตนาและไม่เจตนาทิ้งขยะลงสู่ทะเลหรือแม่น้ำ ส่งผลกระทบต่อสัตว์ทะเล มีสัตว์ทะเลจำนวนมากที่ตาย สาเหตุมาจากการกินขยะทะเล เพราะคิดว่าเป็นอาหาร ขยะทะเลอาจสร้างความเสียหายในการเดินเรือ และการประมง ขยะทะเลอาจเข้าไปเจือปนในห่วงโซ่อาหารทั้งมนุษย์และสัตว์ทะเล

- ปัญหาการทิ้งขยะลงสู่ทะเลของเรือประมง

- ปัญหาการทิ้งขยะจากชุมชน ซึ่งมีการทิ้งบริเวณชายฝั่ง เมื่อฝนตกลงมาทำให้พัดพาขยะริมชายฝั่งลงทะเล

- ปัญหาในช่วงฤดูมรสุมมีขยะจำนวนมากถูกซัด ถูกพัดพา ด้วยกระแสน้ำและกระแสน้ำลมเข้าฝั่งตลอดแนวชายฝั่งจังหวัดสงขลา ซึ่งขยะส่งผลกระทบต่อดำรงชีวิตของชาวบ้าน และการท่องเที่ยว

- ปัญหาการกำจัดขยะ โดยส่วนใหญ่จะใช้วิธีการฝังกลบตามชายหาด และในบางพื้นที่ก็ใช้วิธีการเผา ซึ่งไม่มีการคัดแยกขยะก่อนกำจัด

- ปัญหาขยะทะเลจำพวกถุงพลาสติก โฟม เชือก กัดลอย และเศษอวน ถูกลมพัดปลิวเข้าฝั่ง ซึ่งยากต่อการเก็บทำลาย

- ปัญหาถึงขยะบริเวณชายฝั่งทะเลมีไม่เพียงพอ

- ปัญหาความถี่ในการทำความสะอาดบริเวณชายฝั่งยังไม่มากพอ

/- ปัญหาขยะ...

- ปัญหาขยะทะเลที่มีการทับถมบริเวณชายหาด ส่งผลทำให้ชายหาดสกปรก

มีการดำเนินการดังนี้

- จัดกิจกรรมเก็บขยะทะเลบริเวณแนวชายหาด ครอบคลุมทุกอำเภอในจังหวัดสงขลา
- ติดตั้งทุ่นกักขยะ พื้นที่คลองสำโรงบริเวณเตาหลวง อำเภอเมือง เพื่อลดปริมาณขยะที่ไหลลงสู่ทะเล
- รณรงค์ให้เลิก ลด ใช้พลาสติก

ข้อเสนอแนะในการแก้ไข

- สนับสนุนการใช้วัสดุที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม
- รณรงค์ ประชาสัมพันธ์และให้ความรู้ เกี่ยวกับสถานการณ์ขยะบนบกและทะเล เกี่ยวกับการรักษาสิ่งแวดล้อม เพื่อสร้างจิตสำนึกให้แก่ประชาชน
- กำหนดมาตรการหรือสร้างแรงจูงใจในการผลิต ผลิตภัณฑ์พลาสติกที่สามารถนำกลับมาใช้ใหม่ได้อีก และมาตรการในการคัดแยกขยะ เพื่อสร้างมาตรฐานและความเข้าใจในการคัดแยกขยะ
- ควบคู่การศึกษาหาวิธีการกำจัดขยะที่เหมาะสม
- ควบคู่ศึกษาหาแนวทางในการป้องกันขยะจากฝั่งก่อนออกสู่ทะเล มีมาตรการในการป้องกันและการลดขยะที่มีโอกาสไหลลงสู่ทะเล ซึ่งสามารถจัดการได้มีหลายวิธี เช่น การจัดการขยะที่เหมาะสมทั้งกระบวนการเก็บและการจัดการที่ถูกต้อง โดยใช้หลักการการใช้ใหม่ การซ่อมแซม การผลิตใหม่ และการรีไซเคิล อีกทั้งมีการสร้างความตระหนักรู้เรื่องการบริโภคและการทิ้งขยะก็เป็นปัจจัยสำคัญที่จะสามารถช่วยป้องกันและการลดขยะเข้าสู่ทะเลได้
- ควรมีการจัดกิจกรรมจิตอาสาเก็บขยะชายฝั่ง และส่งเสริมการมีส่วนร่วมในการทำความสะอาดหาดทรายให้มากยิ่งขึ้น กำหนดวันเพื่อร่วมกันเก็บขยะ ระยะเวลา ๓-๔ ครั้งต่อปี
- ควรมีการจัดระบบของเรือประมงและชาวบ้านที่อาศัยอยู่บริเวณชายฝั่ง ห้ามมิให้ทิ้งขยะลงทะเล
- ควรมีสันับสนุนถังขยะ เพื่อนำไปวางบริเวณชายหาด/ชายฝั่งให้เพียงพอ

๒.๕ ป่าชายเลน ป่าชายหาด ป่าพรุ

๒.๕.๑ ประเด็นปัญหาสำคัญในพื้นที่

- ปัญหาการเปลี่ยนแปลงพื้นที่ป่าชายเลนเพื่อทำการเกษตร การประมง
- ปัญหาการเปลี่ยนแปลงพื้นที่ป่าชายเลนเพื่อขยายชุมชน/ที่อยู่อาศัย ความต้องการที่ดินของราษฎรมีมากขึ้น จากการเพิ่มขึ้นของประชากร และราคาที่ดินเพิ่มสูงขึ้น
- ปัญหาการลักลอบตัดไม้ในป่าชายเลน เพื่อใช้ทำประโยชน์ส่วนตัว เช่น การลักลอบตัดต้นลำพู และต้นโกงกาง บริเวณบ้านโคกเมือง เพื่อทำซั้งส่วนตัว การลักลอบตัดต้นโกงกาง บริเวณบ้านโคกไร่ เพื่อนำไปปักเครื่องมือที่ใช้ในการทำประมง
- ปัญหาสภาพแวดล้อมที่เปลี่ยนแปลงไป (ความเค็มของน้ำ) ในพื้นที่ทะเลสาบสงขลา เช่น น้ำจืดเข้าถึงพื้นที่ ส่งผลกระทบต่อทรัพยากรป่าชายเลน
- ปัญหาสภาพภูมิอากาศ คลื่น ลม พายุ ในช่วงฤดูมรสุม อาจจะมีผลกระทบทรัพยากรป่าชายเลน ทำให้ต้นไม้ในป่าชายเลนโค่นล้มได้
- ปัญหาเครื่องหมายแสดงแนวเขตพื้นที่ป่าชายเลนไม่ชัดเจน
- ปัญหาเจ้าหน้าที่ในการลาดตระเวนหรือเฝ้าระวังพื้นที่ป่าชายเลนมีไม่เพียงพอ
- ปัญหาพื้นที่ชายหาดถูกน้ำทะเลกัดเซาะ
- ปัญหาการบุกรุกป่าชายหาดของนายทุนและชาวบ้าน

/- ปัญหาสภาพ...

- ปัญหาสภาพภูมิอากาศ คลื่น ลม พายุ ทำให้ป่าชายหาดเสียหาย และแรงลมพัดต้นสนเกิดการโค่นล้ม
- ปัญหาในด้านการไม่ค่อยได้รับความสนใจในการอนุรักษ์ ประกอบกับป่าชายหาดส่วนใหญ่ อยู่ใกล้ทะเล จึงถูกปรับเปลี่ยนไปใช้ประโยชน์ด้านอื่น เช่น ท่าเทียบเรือ และสถานที่ท่องเที่ยว
- ปัญหาการลักลอบตัดฟันต้นไม้ในพื้นที่ป่าพรุ เพื่อนำไปใช้ประโยชน์ของประชาชน
- ปัญหาป่าพรุมีสภาพเสื่อมโทรมและมีแนวโน้มลดลง
- ปัญหาการเผาป่าพรุ

๒.๕.๒ มีการดำเนินการดังนี้

- การดำเนินงานปลูกป่าชายเลนในพื้นที่เสื่อมโทรม และพื้นที่เลนงอก
- การดำเนินการสำรวจข้อมูลพื้นฐานราษฎรเพื่อโครงการจัดที่ดินทำกินและที่ดินเพื่อการอยู่อาศัยให้ชุมชน ตามนโยบายรัฐบาลภายใต้คณะกรรมการนโยบายที่ดินแห่งชาติ (คทช.)

๒.๕.๓ ข้อเสนอแนะในการแก้ไข

- จัดทำแนวเขตป่าชายเลนให้ชัดเจนโดยประชาชนมีส่วนร่วม
- ควรมีการส่งเสริมกิจกรรมการมีส่วนร่วม ให้แก่ชาวบ้านและนักเรียนนักศึกษาอย่างต่อเนื่อง เพื่อสร้างจิตสำนึกในการดูแล ฟื้นฟู และการปลูกป่าชายเลน เพื่อความอุดมสมบูรณ์ให้กับป่าชายเลน
- การทำงานร่วมกันแบบบูรณาการระหว่างหน่วยงานกับชุมชน เนื่องจากชุมชนทำหน้าที่เป็นตัวหลักในการเฝ้าระวังการลักลอบตัดไม้ป่าชายเลนอยู่ หากมีการติดต่อประสานงานและทำงานร่วมกัน จะสามารถให้มีประโยชน์ในด้านการร่วมกันดูแลรักษาป่าชายเลน
- ควรเร่งดำเนินการจัดที่ทำกินให้ราษฎรในชุมชน เพื่อลดปัญหาการบุกรุกชายใหม่
- ควรจัดทำฐานข้อมูลราษฎรให้เป็นปัจจุบัน
- ควรมีการบังคับใช้กฎหมายอย่างเคร่งครัดกับผู้บุกรุกชายใหม่ และใช้กฎหมาย จับ ปรับ ผู้ที่ลักลอบตัดไม้ในป่าชายเลนเพื่อใช้ประโยชน์ส่วนตน
- ควรมีการตัดแต่งต้นไม้ในป่าชายหาด ปลูกเพิ่มเติม และดูแลรักษาพื้นที่ชายหาด
- ควรมีมาตรการป้องกันและรักษาพื้นที่ป่าชายหาด
- ควรช่วยกันบำรุงรักษาต้นไม้ในพื้นที่ป่าพรุ เพื่อความอุดมสมบูรณ์
- หน่วยงานควรมีโครงการปลูกป่าพรุเสริมระบบนิเวศ ในวันสำคัญต่างๆ

๒.๖ สถานการณ์ด้านการกัดเซาะชายฝั่ง

๒.๖.๑ ประเด็นปัญหาสำคัญในพื้นที่

- ปัญหาโครงการก่อสร้างเขื่อนป้องกันตลิ่งริมทะเล พร้อมปรับปรุงภูมิทัศน์ พื้นที่ชายฝั่งบริเวณหาดแก้ว อำเภอสิงหนคร จังหวัดสงขลา
- ปัญหาที่มีการกัดเซาะในช่วงระหว่างรอยต่อของแนวกันคลื่น ทำให้ถนนพังเสียหาย
- ปัญหาในพื้นที่บ้านหัวเขื่อนเทพา มีการกัดเซาะชายฝั่งทำให้ทรายเคลื่อนที่ เกิดการปิดร่องน้ำที่ใช้ในการเพาะปลูกปูม้า ทำให้น้ำเค็มไม่สามารถเข้าถึง ส่งผลกระทบให้การเพาะปลูกปูม้าไม่สมบูรณ์ และน้ำจืดที่มีการสะสมมากขึ้น ก็ส่งผลกระทบต่อสัตว์น้ำเค็ม อีกทั้งยังประสบปัญหาความไม่สะดวกในการเข้าจอดของเรือประมง ทำให้ชุมชนขาดรายได้อย่างต่อเนื่องในหลายครั้ง
- ปัญหาการสร้างแนวเขื่อนในปัจจุบันที่เป็นแนวหินตามชายหาด ส่งผลกระทบต่อการใช้ประโยชน์ของชายหาด และการดำรงชีวิตของชาวประมงพื้นบ้าน ซึ่งชาวประมงจะใช้ชายหาดเป็นที่จอดเรือ หากสร้างแนวเขื่อนจะไม่สามารถจอดเรือได้ตามปกติ ความต้องการของชาวบ้าน คือ การวางแนวหินกันคลื่นด้านนอก

/ชายหาด...

ชายหาด ในลักษณะเดียวกับโครงการบริเวณบ้านบ่ออิฐ

- ปัญหาการพัฒนาพื้นที่ชายฝั่งและพื้นที่ริมทะเล การพัฒนาพื้นที่ชายฝั่งทะเลในรูปแบบต่างๆ ได้แก่ การตั้งถิ่นฐานและสิ่งก่อสร้าง การเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำ การสูบน้ำทะเลมาใช้ในการเพาะเลี้ยง การวางท่อระบายน้ำทิ้งและการเปลี่ยนแปลงทางไหลของน้ำ และหรือร่องน้ำ การก่อสร้างรูก้าลำน้ำ อย่างเช่น การก่อสร้างสะพาน การสร้างท่าเทียบเรือและถนนเลียบชายฝั่ง ล้วนกระตุ้นให้ชายฝั่งทะเล ซึ่งมีความเบาบางเกิดการเปลี่ยนแปลงชายฝั่งกัดเซาะ

- ปัญหาการแก้ไขปัญหาเฉพาะหน้าของภาครัฐ โดยเฉพาะในช่วงฤดูมรสุมตะวันออกเฉียงเหนือ หลายพื้นที่ประสบกับปัญหาชายฝั่งทะเลถูกกระแสน้ำกัดเซาะ ได้มีการแก้ไขปัญหาเพื่อช่วยบรรเทาความเดือดร้อนให้แก่ประชาชน ในรูปแบบต่างๆ เช่น กำแพงกันคลื่น หินทิ้งและรอกักทราย เป็นต้น โครงสร้างดังกล่าวไม่สามารถสลายพลังงานคลื่นได้ กลับส่งผลกระทบให้เกิดปัญหากัดเซาะชายฝั่งรุนแรงและขยายตัวเป็นวงกว้างมากขึ้น ถือว่าเป็นการแก้ไขปัญหามิถุนผล ยากตัวอย่างเช่น หาดแก้วจุลดิศ ท่าเรือน้ำลึก และอีกหลายพื้นที่

- ปัญหากระบวนการทางธรรมชาติ โดยเฉพาะการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วในช่วงฤดูมรสุมตะวันออกเฉียงเหนือที่มีกระแสน้ำและลมแรงเมื่อคลื่นและลมกระทบชายฝั่งจะชะตะกอนทรายออกไปทำให้เกิดภาวะขาดความสมดุลของตะกอนทรายชายหาด ผนวกกับสภาวะโลกร้อนระดับน้ำทะเลสูงขึ้นส่งผลให้ชายฝั่งทะเลมีการเปลี่ยนแปลงเกิดปัญหากัดเซาะชายฝั่ง การเปลี่ยนแปลงเช่นนี้เป็นกระบวนการทางธรรมชาติ

- ปัญหารูปแบบโครงสร้างทุรูปแบบที่มีใช้อยู่ในปัจจุบัน อาจจะเหมาะกับบางพื้นที่ แต่อาจจะไม่เหมาะกับบางพื้นที่

- ปัญหาการกัดเซาะจากการรบกวนหรือเปลี่ยนแปลงสภาพตามธรรมชาติ ได้แก่ การกัดเซาะเนื่องจากการเลี้ยวเบนของกระแสน้ำเมื่อสิ้นสุดแนวโครงสร้างทางวิศวกรรม ส่งผลกระทบต่อการเปลี่ยนแปลงทางกายภาพของชายฝั่งและหรือชายหาด ทั้งในระหว่างการดำเนินการก่อสร้าง และหลังดำเนินการก่อสร้าง

- ปัญหาโครงสร้างบางรูปแบบที่ดำเนินการไปแล้วนั้นไม่สอดคล้องกับวิถีชุมชนชายฝั่งและการใช้ประโยชน์

- ปัญหากระบวนการเปลี่ยนแปลงแนวชายฝั่งทะเลตามธรรมชาติ ได้แก่ อิทธิพลของคลื่นกระแสน้ำขึ้น-น้ำลง ลมและพายุ หรือมรสุม

- ปัญหาการทำลายแนวป้องกันกัดเซาะตามธรรมชาติ

- ปัญหาการขาดปริมาณตะกอนสะสมตัวตามแนวชายฝั่งทะเล

- ปัญหาการพัฒนา/การขยายตัวของแหล่งที่อยู่อาศัยบริเวณชายฝั่งทะเล

- ปัญหาการป้องกันแก้ไขของหน่วยงานและชุมชนที่ขาดการบูรณาการร่วมกัน ทำให้การแก้ไขอย่างหนึ่งส่งผลต่อการกัดเซาะชายฝั่งอย่างต่อเนื่อง

๒.๖.๒ มีการดำเนินการดังนี้

- ดำเนินการลงพื้นที่ติดตามและตรวจสอบพื้นที่เรียบร้อยแล้ว และอยู่ระหว่างการจัดทำข้อมูลเสนอกรมทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่ง เพื่อจัดทำแผนงาน/โครงการฯ

- การสำรวจ ติดตาม ผลกระทบต่อการเปลี่ยนแปลงชายฝั่งและจัดทำข้อมูลพื้นที่ โครงสร้างฯ

- เข้าร่วมประชุมในวาระที่เกี่ยวข้องกับสถานภาพชายฝั่งพื้นที่จังหวัดสงขลา

- นำเสนอผลการจัดประชุมคณะทำงานแก้ไขปัญหาการกัดเซาะชายฝั่งในพื้นที่กลุ่มหาดแหลมตะลุมพุก-แหลมสมิหลา และคณะทำงานแก้ไขปัญหาการกัดเซาะชายฝั่งในพื้นที่ระบบหาดแหลมตะลุมพุก-แหลมสมิหลา พร้อมทั้งรายงานแนวทางการแก้ไขปัญหาการกัดเซาะชายฝั่งในพื้นที่ระบบหาดแหลมตะลุมพุก-แหลมสมิหลา ต่อเสนอคณะกรรมการบูรณาการด้านการจัดการการกัดเซาะชายฝั่งทะเล เพื่อทราบ และพิจารณา ต่อไป

/๒.๖.๓ ข้อเสนอ...

๒.๖.๓ ข้อเสนอแนะในการแก้ไข

- การบูรณาการในพื้นที่ระหว่างชุมชนชายฝั่งกับหน่วยงานท้องถิ่นในการแก้ไขการปะทะของคลื่นในช่วงฤดูมรสุม ควรมีมาตรการเตรียมความพร้อมในลักษณะการป้องกันการกัดเซาะชายฝั่ง แบบชั่วคราว
- การเปลี่ยนแปลงชายฝั่งบางครั้งเป็นแบบชั่วคราว ควรแก้ปัญหาแบบชั่วคราว เพื่อรักษาชายหาด วิถีชุมชนชายฝั่ง และการใช้ประโยชน์ชายฝั่งดั้งเดิมไว้
- หน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับการแก้ไขปัญหการกัดเซาะชายฝั่ง ควรใช้หลักเกณฑ์ประกอบการจัดทำแผนงาน/โครงการป้องกันและแก้ไขปัญหการกัดเซาะชายฝั่ง” ซึ่งคณะรัฐมนตรีมีมติรับทราบหลักเกณฑ์ประกอบการจัดทำแผนงาน/โครงการป้องกันและแก้ไขปัญหการกัดเซาะชายฝั่ง เมื่อวันที่ ๙ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๔ ไปใช้ประกอบการจัดทำแผนงานโครงการ
- ต้องมีการศึกษาออกแบบให้เหมาะสมกับพื้นที่ เพื่อไม่ก่อให้เกิดผลกระทบสิ่งแวดล้อม
- ไม่ควรมีการถมดินโครงสร้างแข็งมากเกินไปจนความจำเป็น
- ควรมีการให้ความรู้ ความเข้าใจแก่ผู้มีส่วนได้ส่วนเสียกับโครงการป้องกันการกัดเซาะชายฝั่ง
- เนื่องจากปัญหาการเคลื่อนตัวของทรายในพื้นที่บ้านหัวเขื่อนเทพา จึงเสนอให้มีการเรียบเรียงหินกันทรายเพื่อให้เกิดร่องน้ำ

๒.๗ ทะเลสาบหรือสถานการณ์อื่นๆ ได้แก่ วัชพืชในทะเลสาบสงขลา เครื่องมือประมงผิดกฎหมาย ค่าความเค็มของน้ำ สถานที่ท่องเที่ยวไม่เพียงพอ

๒.๗.๑ วัชพืชในทะเลสาบสงขลา

ประเด็นปัญหาสำคัญในพื้นที่

- ปัญหาผักตบชวา หรือหญ้าบางชนิด มักลอยเข้ามาในพื้นที่ทะเลสาบสงขลาในฤดูน้ำท่วม ช่วงเดือนธันวาคม แต่เมื่อน้ำลดลง วัชพืชก็หมดไป
- ปัญหาการขาดเครื่องมือที่ใช้ในการกำจัดวัชพืช
- ปัญหาการขาดแรงงานที่จะเข้ามาดูแลกำจัดวัชพืช

มีการดำเนินการดังนี้

-

ข้อเสนอแนะในการแก้ไข

- ควรมีการจัดการวัชพืชโดยเร็ว โดยการร่วมมือกันของประชาชน
- ควรมีการสนับสนุนเครื่องหรือเครื่องจักรในการกำจัดวัชพืช

๒.๗.๒ เครื่องมือประมงผิดกฎหมาย

ประเด็นปัญหาสำคัญในพื้นที่

- ปัญหาเครื่องมือประมงผิดกฎหมาย เช่น ลอบพับ (ไอโง่) ในปัจจุบันมีการใช้เครื่องมือประมงชนิดนี้อย่างต่อเนื่องมาโดยตลอด ส่งผลกระทบต่อสัตว์น้ำวัยอ่อนเป็นอย่างมาก ไซมอน/ไซพับ อวนตาเล็กสุด เครื่องมือประมงเหล่านี้ล้วนส่งผลกระทบต่อสัตว์น้ำหลากหลายชนิด ซึ่งในปัจจุบันยังมีการขายเครื่องมือประมงผิดกฎหมายอยู่ตามร้านค้า และสถานที่ต่างๆ
- ปัญหาการใช้อวนตาเล็ก จะเป็นการทำลายสัตว์ทะเลวัยอ่อน

มีการดำเนินการดังนี้

- เครื่องมือประมงผิดกฎหมาย สำนักงานทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่งที่ ๕ ได้ดำเนินกิจกรรม

/คุ้มครองและ...

คุ้มครองและป้องกันการบุกรุกทำลายระบบนิเวศและทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่ง โดยการลาดตระเวนเฝ้าระวังและคุ้มครองพื้นที่แหล่งทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่ง และดำเนินกิจกรรมโครงการฟื้นฟู และป้องกันการทำลายทรัพยากรปะการังเทียม โดยการปฏิบัติงานลาดตระเวนการป้องกันการทำลายทรัพยากรปะการังเทียม ออกตรวจตรา เฝ้าระวัง ป้องกัน ปราบปรามและตรวจสอบเรือประมงที่ทำการประมงในพื้นที่จังหวัดสงขลา

ข้อเสนอแนะในการแก้ไข

- ควรมีการเข้าไปกำกับดูแลและควบคุมร้านค้าให้มีการหยุดค้าขายเครื่องมือประมงที่ผิดกฎหมาย โดยการบังคับใช้กฎหมายประมง
- ควรมีการควบคุมการใช้วนตาเล็ก ที่ส่งผลกระทบต่อสัตว์น้ำวัยอ่อน ให้ใช้วนตาใหญ่ โดยการบังคับใช้ตามมาตรการหรือกฎหมาย
- ควรมีการจัดเรือตรวจ เพื่อจับกุมชาวประมงที่ทำผิดกฎหมาย อย่างน้อยเดือนละ ๕ ครั้ง

๒.๗.๓ ค่าความเค็มของน้ำ

ประเด็นปัญหาสำคัญในพื้นที่

- ปัญหาการเปลี่ยนแปลงของค่ามาตรฐานคุณภาพน้ำทะเล เช่น ค่าความเค็มความจืดของน้ำ เนื่องจากทะเลสาบสงขลามีระดับความเค็มของน้ำที่ค่อนข้างจืด ส่งผลกระทบต่อสัตว์น้ำ กุ้ง หอย ปู ปลา หลากหลายชนิดที่สูญหายไปจากพื้นที่ทะเลสาบสงขลา

มีการดำเนินการดังนี้

-

ข้อเสนอแนะในการแก้ไข

-

๒.๗.๔ สถานที่ท่องเที่ยวไม่เพียงพอ

ประเด็นปัญหาสำคัญในพื้นที่

- ปัญหาสถานที่ท่องเที่ยวชมวิว โซนพื้นที่ นั่งเล่น มีไม่เพียงพอต่อการรองรับจำนวนนักท่องเที่ยวที่เพิ่มมากขึ้น

มีการดำเนินการดังนี้

-

ข้อเสนอแนะในการแก้ไข

- ควรมีการจัดระเบียบพื้นที่ชายหาด ไม่ให้มีร้านค้าในบริเวณชายฝั่งด้านที่ติดทะเล เพื่อเป็นเพิ่มพื้นที่โซนนั่งชมวิวให้เพียงพอต่อนักท่องเที่ยว

๓. ประเด็นปัญหาทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่งที่สำคัญในพื้นที่ (hot issue) จังหวัดสงขลา

ในช่วงปี พ.ศ. ๒๕๖๖ จังหวัดสงขลา มีสถานการณ์ด้านทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่งที่สำคัญ และเป็นที่น่าสนใจของประชาชนที่สำคัญ ได้แก่

๓.๑ โครงการก่อสร้างสะพานข้ามทะเลสาบสงขลา ตำบลเกาะใหญ่ อำเภอกระแสดินธุ์ จังหวัดสงขลา - ตำบลจองถนน อำเภอเขาชัยสน จังหวัดพัทลุง

เมื่อวันที่ ๑๘ ตุลาคม ๒๕๖๕ คณะรัฐมนตรี (ครม.) มีมติเห็นชอบให้ดำเนินโครงการก่อสร้างสะพานข้าม

/ทะเลสาบ...

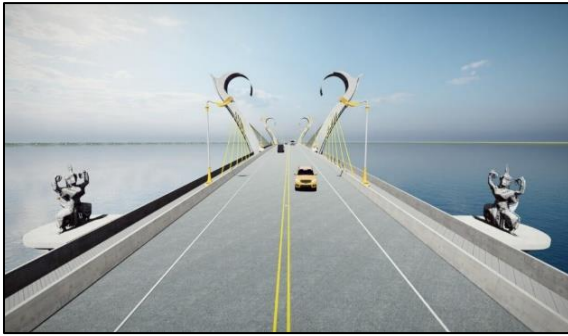
ทะเลสาบสงขลา ตำบลเกาะใหญ่ อำเภอกะแสสินธุ์ จังหวัดสงขลา - ตำบลจองถนน อำเภอเขาชัยสน จังหวัดพัทลุง ของกรมทางหลวงชนบท วงเงิน ๔,๘๔๑ ล้านบาท มีระยะเวลาก่อสร้าง ๓ ปี (ตั้งแต่ปี ๒๕๖๖ - ๒๕๖๘) เรียบร้อยแล้ว โดยให้กระทรวงการคลังจัดหาแหล่งเงินกู้ตามแผนการบริหารหนี้สาธารณะอัตราส่วนของแหล่งเงินกู้และเงินงบประมาณเป็น ๗๐:๓๐ ทั้งนี้ เพื่อช่วยเพิ่มศักยภาพในการเดินทางและการขนส่งระหว่างจังหวัด ยกระดับคุณภาพชีวิตให้ประชาชนอย่างยั่งยืน ตามนโยบายของนายศักดิ์สยาม ชิดชอบ รัฐมนตรีว่าการกระทรวงคมนาคม ซึ่งคาดว่าจะเริ่มก่อสร้างได้ประมาณปลายปี ๒๕๖๖ และคาดว่าจะก่อสร้างแล้วเสร็จพร้อมเปิดให้บริการได้ภายในปี ๒๕๖๙ ต่อไป

สำหรับโครงการก่อสร้างสะพานข้ามทะเลสาบสงขลา ต.เกาะใหญ่ อ.กระแสสินธุ์ จ.สงขลา - ต.จองถนน อ.เขาชัยสน จ.พัทลุง มีวงเงิน ๔,๘๔๑ ล้านบาท เป็นค่าก่อสร้าง ๔,๗๐๐ ล้านบาท และค่าจ้างควบคุมงานก่อสร้าง ๑๔๑ ล้านบาท โดยในส่วนของค่าก่อสร้างมอบหมายให้กระทรวงการคลังจัดหาแหล่งเงินกู้ตามแผนการบริหารหนี้สาธารณะ อัตราส่วนของแหล่งเงินกู้และเงินงบประมาณเป็น ๗๐:๓๐ สัดส่วนเงินกู้คิดเป็นวงเงิน ๓,๒๙๐ ล้านบาท และสัดส่วนเงินงบประมาณรายจ่ายประจำปี วงเงิน ๑,๕๕๐ ล้านบาท ส่วนค่าจ้างควบคุมงาน ๑๔๑ ล้านบาท ให้สำนักงานงบประมาณจัดสรรงบประมาณรายจ่ายประจำปี

ส่วนเหตุผลความจำเป็นในการก่อสร้างเมื่อก่อสร้างแล้วเสร็จจะช่วยลดระยะทางระหว่าง อ.กระแสสินธุ์ จ.สงขลา - อ.เขาชัยสน จ.พัทลุง จาก ๘๐ กิโลเมตร เป็น ๗ กิโลเมตร และลดระยะเวลาในการเดินทางจาก ๒ ชั่วโมง เป็น ๑๕ นาที สามารถพัฒนาการขนส่งรถจักรยานยนต์และเส้นทางท่องเที่ยวเชื่อมโยงทะเลอันดามัน - อ่าวไทย และเชื่อม ๓ จังหวัด คือ ตรัง พัทลุง และสงขลา ช่วยบรรเทาปริมาณการจราจรของถนนทางหลวงและแก้ปัญหาการจราจรติดขัด ยกระดับมาตรฐานความปลอดภัยในการเดินทางในกรณีเกิดภัยพิบัติ จะสามารถอพยพประชาชนในพื้นที่ได้อย่างรวดเร็ว โดยมีจุดเริ่มต้นบริเวณทางแยกจากถนนทางหลวงชนบทสาย พท.๔๐๐๔ (กม.ที่ ๓+๓๐๐) บ้านแหลมจองถนน ต.จองถนน อ.เขาชัยสน จ.พัทลุง วางแนวข้ามทะเลสาบสงขลา ไปทางทิศตะวันออกเฉียงเหนือ และมีจุดสิ้นสุดที่ถนนองค์การบริหารส่วนจังหวัดสงขลา (ถนนรอบเกาะใหญ่) บริเวณ หมู่ ๒ บ้านแหลมยาง ต.เกาะใหญ่ อ.กระแสสินธุ์ จ.สงขลา รวมระยะทางทั้งสิ้น ๗ กิโลเมตร โดยสะพานมีขนาด ๒ ช่องจราจร (สามารถขยายเป็น ๔ ช่องจราจรได้ในอนาคต) และมีรูปแบบสะพานที่เหมาะสม คือ สะพานคานขึง (Extradosed Bridge) และสะพานคานคอนกรีตรูปกล่องความหนาคงที่ (Box Segmental Bridge) รวมถึงบริเวณราวสะพานได้ออกแบบให้มีความสวยงาม โดยนำรูปแบบทางจิตรกรรมโนราห์ของท้องถิ่นมาประยุกต์

นอกจากนี้ กรม.ยังได้กำชับว่าการดำเนินโครงการจะต้องไม่ส่งผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อม โดยกระทรวงการคลังจะประสานกับหน่วยงานต่างประเทศด้านสิ่งแวดล้อมในการกำหนดแนวทางป้องกัน ไม่ให้กระทบสัตว์ที่ต้องได้รับการคุ้มครองต่อไป (สยามรัฐออนไลน์, ๒๕๖๕)

ภาพที่ ๒ โครงการก่อสร้างสะพานข้ามทะเลสาบสงขลา ต.เกาะใหญ่ อ.กระแสสินธุ์ จ.สงขลา -
ต.จองถนน อ.เขาชัยสน จ.พัทลุง

เมื่อวันที่ ๑ พฤศจิกายน ๒๕๖๕ ได้มีการประชุมหารือร่วม ๖ หน่วยงาน ป้องกันโลมาอิรวดีสูญพันธุ์จากสะพานทะเลสาบสงขลา แนวทางการอนุรักษ์และฟื้นฟูทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมเพื่อแก้ปัญหาการใกล้สูญพันธุ์ของโลมาอิรวดีในบริเวณทะเลสาบสงขลา ซึ่งความคืบหน้าในการดำเนินการกรณีคณะรัฐมนตรีได้มีมติเมื่อวันที่ ๑๘ ตุลาคม ๒๕๖๕ เห็นชอบให้ดำเนินโครงการก่อสร้างสะพานข้ามทะเลสาบสงขลา อ.กระแสสินธุ์ จ.สงขลา - อ.เขาชัยสน จ.พัทลุง พร้อมกำชับให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้องหารือแนวทางการอนุรักษ์และฟื้นฟูทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม และแก้ไขปัญหาการใกล้สูญพันธุ์ของโลมาอิรวดีในบริเวณทะเลสาบสงขลา โดยนายศักดิ์สยาม ชิดชอบ รัฐมนตรีว่าการกระทรวงคมนาคม ได้มอบหมายให้กรมทางหลวงชนบท เร่งหารือร่วมกับกระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม รวมถึงหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง กำหนดแนวทางให้ชัดเจนเป็นรูปธรรมเพื่อนำสู่การอนุรักษ์คุ้มครองและขยายพันธุ์โลมาอิรวดี ตลอดจนฟื้นฟูสภาพแวดล้อมทะเลสาบสงขลาให้เหมาะสมและยั่งยืน

การประชุมหารือได้ข้อสรุปในการอนุรักษ์และฟื้นฟูทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมร่วมกันว่าจะมีการจัดทำบันทึกข้อตกลงความร่วมมือ (MOU) ดำเนินการอนุรักษ์และฟื้นฟูทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมเพื่อแก้ปัญหาการใกล้สูญพันธุ์ของโลมาอิรวดี ในบริเวณทะเลสาบสงขลา ระหว่างกระทรวงคมนาคม กับกระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม โดยมีคณะกรรมการจัดทำบันทึกข้อตกลงความร่วมมือ (MOU) ประกอบด้วยผู้แทนกรมทางหลวงชนบท กรมทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่ง กรมประมง กรมอุทยานแห่งชาติ สัตว์ป่า และพันธุ์พืช มหาวิทยาลัย เกษตรศาสตร์ และผู้แทนจากหน่วยงานในพื้นที่

อธิบดีกรมทางหลวงชนบทให้รายละเอียดเพิ่มเติมว่า สะพานข้ามทะเลสาบสงขลาเกิดขึ้นจากความต้องการของประชาชนในพื้นที่ที่ต้องการการเดินทางและโครงข่ายถนนที่เชื่อมโยงระหว่างฝั่งตะวันตกกับฝั่งตะวันออกของทะเลสาบสงขลา จากความต้องการดังกล่าว กรมทางหลวงชนบท กระทรวงคมนาคม จึงได้ดำเนินโครงการก่อสร้างสะพานข้ามทะเลสาบสงขลาพร้อมถนนเชื่อมต่อกับถนนโดยรอบ

ในส่วนของกรมทางหลวงชนบทได้มีมาตรการ แบ่งออกเป็น ๓ ระยะ ประกอบด้วย ๑. ก่อนดำเนินการก่อสร้าง จะต้องทำการศึกษาร่วมกับผู้เชี่ยวชาญด้านสิ่งแวดล้อมเพื่อนำผลการศึกษามาดำเนินการลดผลกระทบด้านสิ่งแวดล้อมให้มากที่สุด ๒. ระหว่างก่อสร้าง หากมีอะไรส่งผลกระทบต่อโลมาอิรวดีหรือสิ่งแวดล้อมกรมทางหลวงชนบท จะปรับเปลี่ยนแผนดำเนินงานเพื่อลดผลกระทบให้เกิดขึ้นน้อยที่สุด และ ๓. หลังการก่อสร้าง ทช.จะติดตามผลการดำเนินงานในทุกมิติ เพื่อที่จะพัฒนาประเทศควบคู่ไปกับการอนุรักษ์และฟื้นฟูสิ่งแวดล้อมไปพร้อมกัน ทั้งนี้ ทช.จะนำข้อคิดเห็นของผู้เข้าร่วมประชุมทุกท่านมาทำการศึกษา เพื่อหาแนวทางการอนุรักษ์และฟื้นฟูทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม พร้อมแก้ไขปัญหาการใกล้สูญพันธุ์ของโลมาอิรวดีในบริเวณทะเลสาบสงขลาต่อไป (ประชาชาติธุรกิจออนไลน์, ๒๕๖๕)

ภาพที่ ๓ กรมทางหลวงชนบท เข้าร่วม ๖ หน่วยงาน เพื่ออนุรักษ์และฟื้นฟูสิ่งแวดล้อม
พร้อมป้องกันปัญหาโลมาอิรวดีสูญพันธุ์บริเวณทะเลสาบสงขลา

ในปีงบประมาณ ๒๕๖๖ กรมทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่ง โดยศูนย์วิจัยทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่ง
อ่าวไทยตอนล่าง ได้ดำเนินการดังนี้

๑. ลงพื้นที่ในทะเลสาบสงขลาเพื่อสำรวจแหล่งที่อยู่อาศัยและการแพร่กระจายของโลมาอิรวดีในพื้นที่เขต
คุ้มครองโลมาอิรวดี

๒. เก็บข้อมูลเพิ่มเติมและหารือกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในพื้นที่ เพื่อศึกษาผลกระทบโครงการก่อสร้าง
สะพานข้ามทะเลสาบสงขลาที่มีผลต่อโลมาอิรวดีในทะเลสาบสงขลา

๓. ร่วมประชุมหารือกับ ธนาคารโลก (World Bank) IUCN และ Thai Whales เกี่ยวกับรายละเอียด
ของแต่ละกิจกรรมที่เกี่ยวข้องในแผนอนุรักษ์โลมาอิรวดี เพื่อปรับปรุงแผนงาน โครงการ กิจกรรมและผู้รับผิดชอบ
โครงการ ให้เกิดประโยชน์สูงสุด

๔. วางแผนการดำเนินงานที่เกี่ยวข้องกับแผนอนุรักษ์โลมาอิรวดีให้ครอบคลุมทุกด้าน ทั้งโครงสร้างการ
บริหารงาน การเตรียมสำนักงาน ความพร้อมอุปกรณ์เครื่องมือปฏิบัติงาน การเขียนเสนอโครงการในการขอ
งบประมาณ เป็นต้น เพื่อให้แผนอนุรักษ์ฯ มีความสมบูรณ์มากที่สุด

๕. ลงพื้นที่ตรวจเยี่ยมโครงการสร้างสะพานข้ามทะเลสาบสงขลาเพื่อติดตามความก้าวหน้าของโครงการ

๖. ร่างแผนอนุรักษ์โลมาอิรวดีในทะเลสาบสงขลา ๑๐ ปี (พ.ศ.๒๕๖๗-๒๕๗๖) ต่อที่ประชุมคณะทำงาน
ด้านการจัดการสัตว์ทะเลหายากและใกล้สูญพันธุ์ ครั้งที่ ๑/๒๕๖๖ ซึ่งที่ประชุมมีมติเห็นชอบร่างแผนฯ และให้ฝ่าย
เลขานุการการจัดส่งรายละเอียดของแผนเพื่อให้คณะทำงานฯ ได้ร่วมพิจารณารายละเอียดพร้อมกับสามารถให้
ความเห็นและข้อเสนอแนะ เพื่อผู้รับผิดชอบแผนฯ จะได้ดำเนินการต่อไป

ภาพที่ ๔ การดำเนินงาน เพื่อร่วมหารือจัดทำแผนอนุรักษ์โลมาอิรวดีในทะเลสาบสงขลา

๓.๒ ปัญหาการลดลงของโลมาอิรวดี บริเวณทะเลสาบสงขลา

โลมาอิรวดี ในประเทศไทยโลมาอิรวดีส่วนใหญ่อาศัยในแม่น้ำ ปากแม่น้ำ และชายฝั่งในพื้นที่ที่เป็นน้ำเค็ม และส่วนน้อยอาศัยในน้ำจืดและน้ำกร่อยที่ทะเลสาบสงขลาตอนบน (ทะเลหลวง) ในเขตจังหวัดสงขลาและพัทลุง ทะเลสาบสงขลาจัดเป็นเพียง ๑ ใน ๒ แห่งของโลกที่พบโลมาอิรวดีในทะเลสาบน้ำจืด ล่าสุดโลมาอิรวดีจัดเป็นสัตว์สัญลักษณ์ที่ควรอนุรักษ์ ๑ ใน ๒๐ ชนิด ของปีสากลแห่งความหลากหลายทางชีวภาพของประเทศไทย

ปัญหาของโลมาอิรวดีในพื้นที่ลุ่มน้ำทะเลสาบสงขลา คือ จำนวนโลมาที่ลดลงอย่างมาก เหลือเพียง ๑๔ - ๒๐ ตัว จากจำนวนโลมาอิรวดีที่เหลืออยู่ทั่วโลกประมาณ ๑,๐๐๐ กว่าตัว มีอัตราการตายเฉลี่ย ปีละ ๓ - ๗ ตัว โดยมีแนวโน้มเป็นโลมาขนาดเล็กมากขึ้น สาเหตุหลัก คือ โลมาติดอวนชาวประมง โดยเฉพาะอวนปลาปัก การทำประมงในบริเวณทะเลสาบสงขลาตอนนอกที่ใช้เครื่องมือประมงที่ปิดกั้นเส้นทาง เดินทางของโลมาอิรวดีระหว่างทะเลสาบสงขลา กับอ่าวไทย ทำให้โลมาอิรวดีในรุ่นปัจจุบันอ่อนแอ เนื่องจากเกิดการผสมพันธุ์กันเองในกลุ่ม (การผสมพันธุ์แบบเลือดชิด) การสะสมสารพิษในทะเลสาบ และความเสื่อมโทรมของทะเลสาบ ซึ่งเกิดจากการรองรับน้ำทิ้งชุมชนน้ำทิ้งจากการเพาะเลี้ยง กุ้ง และน้ำชะผิวดินในช่วงฤดูฝน

/ปัจจุบัน...

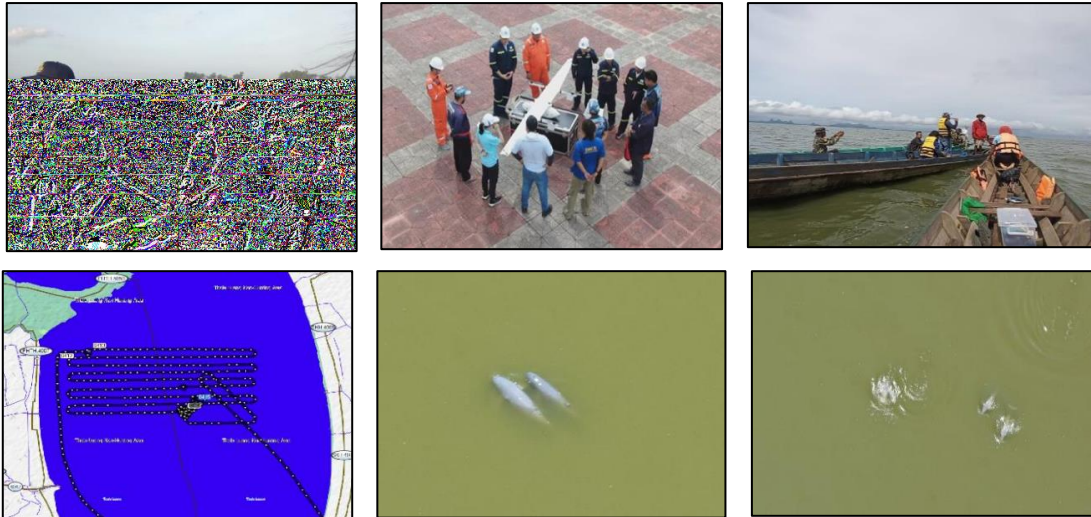
ปัจจุบัน จากการลงพื้นที่สำรวจ การรับแจ้งข่าวสารจากกลุ่มชุมชนชายฝั่งในพื้นที่ จากการประชุมของ คณะกรรมการทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่ง การประชุมคณะทำงานจัดทำรายงานสถานการณ์ด้านทรัพยากร ทางทะเลและชายฝั่งและการกีดเซาะชายฝั่ง ของจังหวัดสงขลาและพัทลุง ที่ผ่านมา พบว่า การลดลงของโลมาอิรวดีในทะเลสาบสงขลา เนื่องจากการผสมพันธุ์กันเอง (แบบเลือดชิด) เป็นปัญหาใหญ่ที่ทำให้โลมาอิรวดีเกิดความ อ่อนแอ และตายลงตั้งแต่อายุน้อย เป็นข้อกังวลใจของผู้แทนภาคประชาชนที่เข้ามามีส่วนร่วมในการประชุมทุก ครั้ง ซึ่งทางศูนย์วิจัยทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่งอ่าวไทยตอนล่าง ได้มีการเก็บรวบรวมข้อมูลจากชาวบ้าน ชาวประมงในพื้นที่ จากการสัมภาษณ์และติดต่อประสานงานกับชาวบ้านชาวประมงในพื้นที่อย่างสม่ำเสมอ เพื่อให้ ชาวบ้านช่วยเก็บสถิติในการพบโลมา นำมาวิเคราะห์เพื่อให้สัมพันธ์กับข้อมูลที่เจ้าหน้าที่ได้ลงพื้นที่ ไปสำรวจมา ด้วย ผลกระทบจากธรรมชาติในพื้นที่ คือ การตื้นเขินของทะเลสาบ ร่องน้ำตื้นและแคบ ส่งผลทำให้การใช้ชีวิตของ โลมาเมื่อต้องการออกไปหาถิ่นเกิดเกิดความลำบาก เหมือนถูกกักบริเวณโดยพื้นที่ โลมาเป็นสัตว์น้ำเค็ม แต่ได้พัฒนา ตัวเองให้สามารถที่จะอาศัยอยู่ในน้ำจืดได้ นั่นเป็นเพราะการติดอยู่ในทะเลสาบและไม่สามารถที่จะออกสู่ทะเล นอกได้นั่นเอง แต่เมื่อมองในแง่พันธุกรรมแล้วนั้น โลมาในทะเลสาบสงขลา มีครอบครัวที่ใกล้ชิดกันมากขึ้น เป็นอีก ประเด็นที่ศูนย์วิจัยฯ พยายามที่จะศึกษาหาข้อมูล ว่า จะทำอย่างไรเพื่อให้มีโลมาตัวอื่นเข้ามาในพื้นที่เพื่อผสมพันธุ์ ให้มีประชากรโลมาเกิดขึ้นได้ เพราะทางทฤษฎีโลมากลุ่มเดียว ซึ่งเกิดจากครอบครัวเดียวในอดีต เมื่อมีการ ขยายพันธุ์เพิ่มขึ้นเรื่อย ๆ โอกาสผสมกันแบบเลือดชิดมีมากขึ้น หรืออาจจะลดลงไปตามธรรมชาติ เป็นกรณีที่กำลัง ศึกษาวิจัยหาข้อมูลกันอยู่นั่นเอง และจากการประชุมในหลายๆครั้ง ได้มีการเสนอแนะจากผู้ทรงคุณวุฒิในพื้นที่ เสนอให้มีการศึกษาวิจัยการขยายพันธุ์โลมาอิรวดี เพื่อเป็นการเพิ่มจำนวนประชากรโลมาอิรวดีให้มีมากขึ้น และลด ความเสี่ยงที่จะสูญพันธุ์ของโลมา ซึ่งเป็นข้อกังวลใจของประชาชนในพื้นที่โดยรอบทะเลสาบสงขลา

ภาพที่ ๕ ภาพแสดงโลมาอิรวดี ในทะเลสาบสงขลา

โดยในปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๖ จากผลจากการบินสำรวจด้วยอากาศยานไร้คนขับ (Unmanned Aerial Vehicles : UAV) ร่วมกับใช้เรือสำรวจ ๒ ครั้ง ผลการสำรวจ ไม่พบโลมาอิรวดีเนื่องจากคลื่นลมแรงและน้ำ ทะเลสาบมีความขุ่น

และเมื่อวันที่ ๒๔ เมษายน ๒๕๖๖ ได้ลงพื้นที่สำรวจโดยใช้เครื่องบินเล็กปีกตรึงร่วมกับเรือสำรวจ พบ โลมาทั้งหมด ๗ ตัว ซึ่งว่ายน้ำแยกออกเป็น ๒ กลุ่มใหญ่ และพบเป็นคู่แม่ลูกไม่ต่ำกว่า ๑ คู่ โดยมีพฤติกรรมการ ว่ายน้ำเป็นกลุ่มใน การช่วยกันต้อนสัตว์น้ำ เพื่อง่ายต่อการล่าหาอาหาร รวมทั้งการสอบถาม พูดคุยกับชาวบ้าน และชาวประมงที่ ทำประมงในทะเลสาบสงขลาตอนบน ได้ทราบว่าโลมาอิรวดีทะเลสาบจะมีพฤติกรรมแบ่งเป็น กลุ่มเล็กๆ ไม่ได้ รวมเป็นกลุ่มใหญ่ และอาจจะมีโลมาอิรวดีมากกว่านี้ ซึ่งแบ่งเป็นกลุ่มย่อยอยู่บริเวณอื่นอีก

ภาพที่ ๖ การลงพื้นที่สำรวจโลมาอิรวดีในทะเลสาบสงขลา

ต่อมาในวันที่ ๑๖ มิถุนายน ๒๕๖๖ นางสาวราตรี สุขสุวรรณ ผู้อำนวยการศูนย์วิจัยทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่งอ่าวไทยตอนล่าง พร้อมคณะเจ้าหน้าที่กลุ่มงานสัตว์ทะเลหายากและใกล้สูญพันธุ์ ได้เข้าร่วมประชุมคณะทำงานด้านการจัดการสัตว์ทะเลหายากและใกล้สูญพันธุ์ ครั้งที่ ๑/๒๕๖๖ ณ ห้องประชุมปะการัง ชั้น ๖ และผ่านระบบ Zoom application โดยผู้ช่วยศาสตราจารย์ ธรณ์ อารังคนาวาสวัสดิ์ เป็นประธานในการประชุม พร้อมนี้นางสาวราตรี สุขสุวรรณ ได้นำเสนอรายงานในที่ประชุม ในวาระที่ ๒.๒ เป็นการรายงานสถานการณ์โลมาอิรวดีในทะเลสาบสงขลาให้ที่ประชุมรับทราบ และวาระที่ ๓.๑ การพิจารณาให้ความเห็นต่อร่างแผนอนุรักษ์โลมาอิรวดีในทะเลสาบสงขลา ๑๐ ปี (พ.ศ.๒๕๖๗ - ๒๕๗๖) ซึ่งที่ประชุมมีมติเห็นชอบร่างแผนฯ และให้ฝ่ายเลขานุการ จัดส่งรายละเอียดของแผนเพื่อให้คณะทำงานฯ ได้ร่วมพิจารณารายละเอียดพร้อมกับสามารถให้ความเห็นและข้อเสนอแนะ เพื่อผู้รับผิดชอบแผนฯ จะได้ดำเนินการต่อไป

ภาพที่ ๗ ศวทล. เสนอร่างแผนอนุรักษ์โลมาอิรวดีทะเลสาบสงขลาในการประชุมคณะทำงานด้านสัตว์ทะเลหายากฯ

๓.๓ สถานการณ์การกัดเซาะชายฝั่ง ในพื้นที่จังหวัดสงขลา

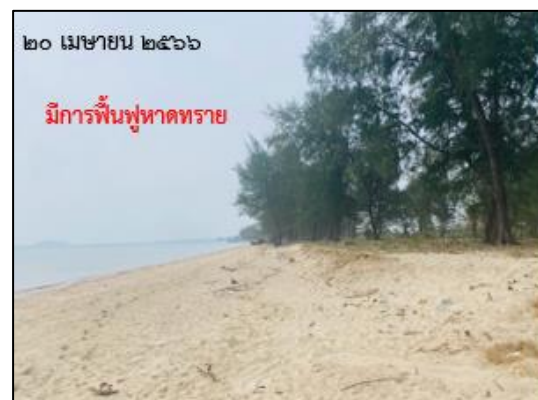
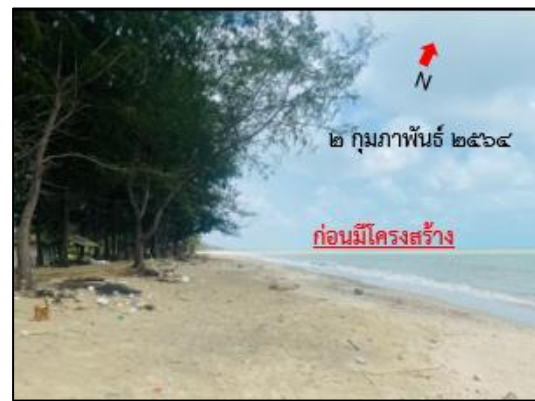
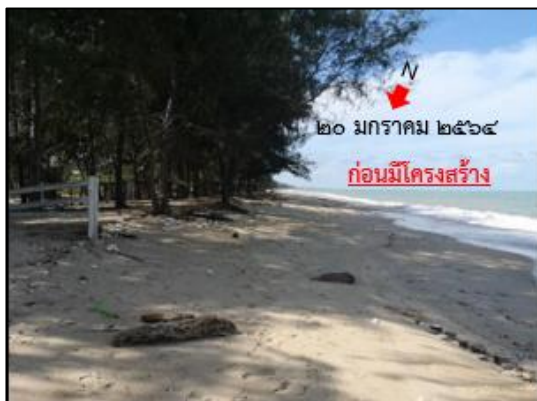
- กรณีโครงการก่อสร้างเขื่อนป้องกันตลิ่งริมทะเล พร้อมปรับปรุงภูมิทัศน์ พื้นที่ชายฝั่งบริเวณหาดแก้ว อำเภอ สิงหนคร จังหวัดสงขลา

จากการลงพื้นที่สำรวจเมื่อวันที่ ๕ กรกฎาคม ๒๕๖๖ บริเวณพื้นที่ชายฝั่ง บริเวณหาดแก้ว อำเภอสิงหนคร จังหวัดสงขลา ปัจจุบันยังคงพบร่องรอยการกัดเซาะชายฝั่งเดิม ต่อเนื่องจากจุดสิ้นสุดโครงสร้าง ที่เกิดขึ้นในช่วงมรสุมล่าสุด เมื่อวันที่ ๒๒ และ วันที่ ๒๖ ธันวาคม ๒๕๖๕ ที่ผ่านมา ซึ่งกัดเซาะชายฝั่งระยะทาง ๕๖๕ เมตร และ

/ยังคงส่ง...

ยังคงส่งผลกระทบต่อเนื่องจากจุดสิ้นสุดโครงสร้าง ทำให้ต้นไม้บริเวณแนวชายฝั่งล้มตายจำนวนมาก ที่พักอาศัย/เพิง สำหรับชาวประมงชายฝั่งพังเสียหาย ไม่สามารถนำเรือเข้ามาจอดได้ มีการกัดเซาะเข้ามาในแผ่นดินจนถึงถนน ส่งผลกระทบทำให้ฟุตบอล/ทางเดิน ถนน และรั้วกันขอบเขตที่ดินพังเสียหายไม่สามารถใช้งานได้ ชายหาดเกิดการโค้งเว้า และสูญเสียทรายชายหาดและแผ่นดินบริเวณชายฝั่งสูญหายทั้งหมด มีความลาดชันปรากฏเป็นลักษณะหน้าผาส่งชัน ทำให้เกิดทัศนียภาพที่ไม่สวยงาม

ปัจจุบันพื้นที่ชายฝั่งต่อเนื่องจากจุดสิ้นสุดโครงสร้าง และบริเวณจุดสิ้นสุดพื้นที่ที่ที่บ่อรอยการกัดเซาะไปทางทิศเหนือ ยังคงบ่อรอยการกัดเซาะชายฝั่งเดิม พบซากต้นสนที่ล้มตาย ขยะทะเลจำนวนมาก กีดขวางบริเวณชายหาด และพบว่าบริเวณจุดสิ้นสุด พื้นที่ที่บ่อรอยการกัดเซาะไปทางทิศเหนือ มีการสะสมของตะกอนทรายก่อตัวเป็นเนินทรายขนาดเล็กบนหาดทรายเดิม ทำให้ลักษณะของหน้าผาทรายมีการปรับคืนสู่สภาพจากเดิม หน้าหาดกว้างมากขึ้น มีการกลับคืนมาของตะกอนทรายเพิ่มมากขึ้นจากเดิม ซึ่งเป็นทรายที่ได้จากการพัดพาของคลื่นที่พัดเข้าหาชายหาด เป็นหนึ่งในกระบวนการปรับสมดุลโดยธรรมชาติ หรือการเปลี่ยนแปลงตามฤดูกาล

ภาพที่ ๘ แสดงพื้นที่การกัดเซาะชายฝั่งและการสะสมตัวของตะกอนทรายชายหาดกลับคืนมา

๓.๔ การทำประมงผิดกฎหมายในพื้นที่ทะเลสาบสงขลา

จังหวัดสงขลาประสบปัญหาในเรื่องของการทำประมงผิดกฎหมายจำนวนมาก เมื่อวันที่ ๒๑ มีนาคม ๒๕๖๕ ผู้ว่าราชการจังหวัดสงขลา และคณะ ลงพื้นที่ตรวจสอบเครื่องมือทำการประมงผิดกฎหมาย (โพงพาง) เพื่อจัดระเบียบร่องน้ำทะเลสาบสงขลา ที่ท่าเรือตำรวจน้ำ กองกำกับการ ๗ ตำบลบ่อยาง อำเภอเมือง จังหวัดสงขลา นายเจษฎา จิตรัตน์ ผู้ว่าราชการจังหวัดสงขลา ได้มอบหมายให้ นายวรรณฤทธิ์ หนูรอด รองผู้ว่าราชการจังหวัดสงขลา พร้อมด้วยส่วนราชการที่เกี่ยวข้อง อาทิ ศูนย์อำนวยการรักษาผลประโยชน์ของชาติทางทะเล จังหวัดสงขลา สำนักงานประมงจังหวัดสงขลา สำนักงานเจ้าท่าภูมิภาคสาขาสงขลา ศูนย์ป้องกันและปราบปรามประมงทะเลสงขลา กองกำกับการ ๗ ตำรวจน้ำ ศูนย์ดำรงธรรมจังหวัดสงขลา และสำนักงานทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่งที่ ๕ ลงพื้นที่ตรวจสอบเครื่องมือทำการประมงผิดกฎหมาย (โพงพาง) เพื่อจัดระเบียบร่องน้ำในทะเลสาบสงขลา

เนื่องจากปัจจุบันในร่องน้ำทะเลสาบสงขลา มีเครื่องมือประมงผิดกฎหมาย (โพงพาง) วางกีดขวางเป็นจำนวนมาก ก่อให้เกิดอุปสรรคในการเดินเรือ และไม่เป็นระเบียบของร่องน้ำ จึงจำเป็นต้องมีการจัดระเบียบดังกล่าว ซึ่งเป็นการลงพื้นที่สำรวจ โดยละเอียดในแนวร่องน้ำ จุดเริ่มต้นคือหัวพญานาค ตลอดจนท่าเทียบเรือประมงใหม่ รวมระยะทางมีความยาวประมาณ ๕ กิโลเมตร และความกว้างประมาณ ๓๐๐ เมตร ซึ่งมีเครื่องมือประมงผิดกฎหมาย (โพงพาง) ที่อยู่ในแนวร่องน้ำ จำนวน ๑๓ แถว ๑๕๙ ช่อง เพิ่มขึ้นจาก ๒ ปีที่ผ่านมาจำนวนมาก โดยเป็นอันตรายต่อการเดินเรือ จำเป็นต้องรื้อออกโดยเร็ว และได้มอบหมายให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้องจัดทำฐานข้อมูลร่องน้ำใหม่ให้เป็นข้อมูลที่ถูกต้องตามปัจจุบัน และเร่งสืบหาเจ้าของเครื่องมือประมง (โพงพาง) มาเพิ่มเติม ให้ชุดลาดตระเวนทำงานหนักขึ้นเพื่อป้องกันการกระทำผิดซ้ำ หากตกเดือนแล้วยังมีการฝ่าฝืนอยู่ก็จำเป็นต้องดำเนินคดีตามกฎหมายอย่างเด็ดขาด เพื่อให้การขับเคลื่อนนโยบายข้างต้น เป็นไปด้วยความเรียบร้อยและบรรลุวัตถุประสงค์ที่วางไว้ต่อไป (สำนักงานประชาสัมพันธ์จังหวัดสงขลา, ๒๕๖๕)

ภาพที่ ๙ ภาพการลงพื้นที่ตรวจสอบการทำประมงผิดกฎหมายในพื้นที่ทะเลสาบสงขลา

จากรายงานของสำนักงานประชาสัมพันธ์จังหวัดสงขลา เมื่อวันที่ ๑๙ มิถุนายน ๒๕๖๖ รายงานว่า ในช่วง ๕ ปีที่ผ่านมา หน่วยงาน ศรชล. มีการตรวจสอบพบการใช้เครื่องมือประมงที่ทำลายล้างและผิดกฎหมายในลุ่มน้ำทะเลสาบสงขลาเป็นจำนวนมาก ประกอบด้วยเครื่องมือประมงโพงพาง ๑,๕๙๗ ช่อ ไซนั่ง ๒๕,๐๐๐ ลูก และไซหนอน ๓๕,๐๐๐ ชุด รวมถึงการใช้วนรุน การใช้สารพิษเบื้อปลา การใช้ไฟฟ้าช็อตปลา ลอบพับ ส่งผลให้ปริมาณและชนิดของสัตว์น้ำในลุ่มน้ำทะเลสาบสงขลาลดลงอย่างมาก กีดขวางทางน้ำ และทำให้ทะเลสาบตื้นเขินเร็วขึ้น อีกทั้งยังมีการติดตั้งเครื่องมือประมงในบริเวณที่ไม่อนุญาต เช่น เขตร่องน้ำการเดินเรือ ทำให้การจราจรทางน้ำ ในการเดินเรือเข้าออกประสบปัญหา จึงจำเป็นต้องมีการแก้ไขปัญหาดังกล่าวทั้งระบบ (สำนักงานประชาสัมพันธ์จังหวัดสงขลา, ๒๕๖๖)

โดยในปีงบประมาณ ๒๕๖๖ สำนักงานทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่งที่ ๕ ได้ดำเนินกิจกรรม คุ่มครองและป้องกันการบุกรุกทำลายระบบนิเวศและทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่ง โดยการลาดตระเวนเฝ้าระวังและคุ้มครองพื้นที่แหล่งทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่ง ออกตรวจตรา เฝ้าระวัง ป้องกัน ปราบปรามและตรวจสอบเรือประมงที่ทำการประมงในพื้นที่จังหวัดสงขลา โดยการนำเรือทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่ง ๒๑๑ ๒๑๖ ออกปฏิบัติงานจำนวน ๓ ครั้ง

ซึ่งการดำเนินงานดังกล่าว มีผลคดีการทำประมงผิดกฎหมายในพื้นที่จังหวัดสงขลา ตามพระราชบัญญัติส่งเสริมการบริหารจัดการทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่ง พ.ศ. ๒๕๕๘ และกฎหมายอื่นๆ ที่เกี่ยวข้อง สามารถตรวจยึดเครื่องมือลอบพับได้ หรือไอ้โง่ ที่มีช่องทางเข้าของสัตว์น้ำสลับซ้ายขวาอยู่ทางด้านข้าง ใช้สำหรับดักสัตว์น้ำ ในวันที่ ๒๔ มกราคม ๒๕๖๖ จำนวน ๑ คดี จำนวน ๔๑ ปาก

และได้ดำเนินกิจกรรมโครงการฟื้นฟู และป้องกันการทำลายทรัพยากรปะการังเทียม โดยการปฏิบัติงานลาดตระเวนการป้องกันการทำลายทรัพยากรปะการังเทียม ออกตรวจตรา เฝ้าระวัง ป้องกัน ปราบปรามและตรวจสอบเรือประมงที่ทำการประมงในพื้นที่จังหวัดสงขลา โดยการนำเรือทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่ง ๒๑๑ ๒๑๖ ออกปฏิบัติงานจำนวน ๖ ครั้ง

ซึ่งการดำเนินงานดังกล่าว มีผลคดีการทำประมงผิดกฎหมายในพื้นที่จังหวัดสงขลา ตามพระราชบัญญัติส่งเสริมการบริหารจัดการทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่ง พ.ศ. ๒๕๕๘ และกฎหมายอื่นๆ ที่เกี่ยวข้อง สามารถตรวจยึดเครื่องมือลอบพับได้ หรือไอ้โง่ ที่มีช่องทางเข้าของสัตว์น้ำสลับซ้ายขวาอยู่ทางด้านข้าง ใช้สำหรับดักสัตว์น้ำ จำนวน ๖ คดี

- วันที่ ๑๐ มีนาคม ๒๕๖๖ จำนวนลอบพับได้(ไอ้โง่) ๖๘ ปาก
- วันที่ ๑๔ มีนาคม ๒๕๖๖ จำนวนลอบพับได้(ไอ้โง่) ๖๔ ปาก
- วันที่ ๒๐ มีนาคม ๒๕๖๖ จำนวนลอบพับได้(ไอ้โง่) ๖๔ ปาก
- วันที่ ๒๒ มีนาคม ๒๕๖๖ จำนวนลอบพับได้(ไอ้โง่) ๖๑ ปาก
- วันที่ ๒๕ เมษายน ๒๕๖๖ จำนวนลอบพับได้(ไอ้โง่) ๗๐ ปาก
- วันที่ ๒๕ เมษายน ๒๕๖๖ ผู้ต้องหา ๒ คน เรือ ๑ ลำ จำนวนลอบพับได้(ไอ้โง่) ๕ ชุด

ภาพที่ ๑๐ การออกตรวจตรา เฝ้าระวัง ป้องกัน ปราบปรามและตรวจสอบเรือประมงที่ทำการประมง
ในพื้นที่จังหวัดสงขลา

๔. ประเด็นสถานการณ์ทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่งที่น่าสนใจ (ประเด็นในทางบวก) ในจังหวัดสงขลา ได้แก่

๔.๑ พบฝูงโลมาสีชมพู จำนวน ๑๒-๑๓ ตัว พากันว่ายน้ำอวดโฉม ณ หาดชลาทัศน์

- เมื่อวันที่ ๒๗ มิถุนายน ๒๕๖๖ ผู้ใช้เฟซบุ๊กคนหนึ่ง ใช้ชื่อว่า Dew Songkhla Kitesufe (Kroekrit Thawornwisit) ได้โพสต์คลิปของฝูงปลาโลมาจำนวน ๑๒-๑๓ ตัวที่พากันออกมาว่ายน้ำโชว์ เรียกได้ว่าสวยงามอย่างมาก สร้างความตื่นตาแก่ผู้พบเห็นอย่างมาก เพราะหลายๆ คนอาจจะเคยเห็นแค่ ๒-๓ ตัว แต่รอบนี้มาเป็นฝูงมากกว่า ๑๓ ตัว และว่ายน้ำอวดโฉมกันอย่างน่ารัก ที่สำคัญพบได้ยากมากในอ่าวไทย

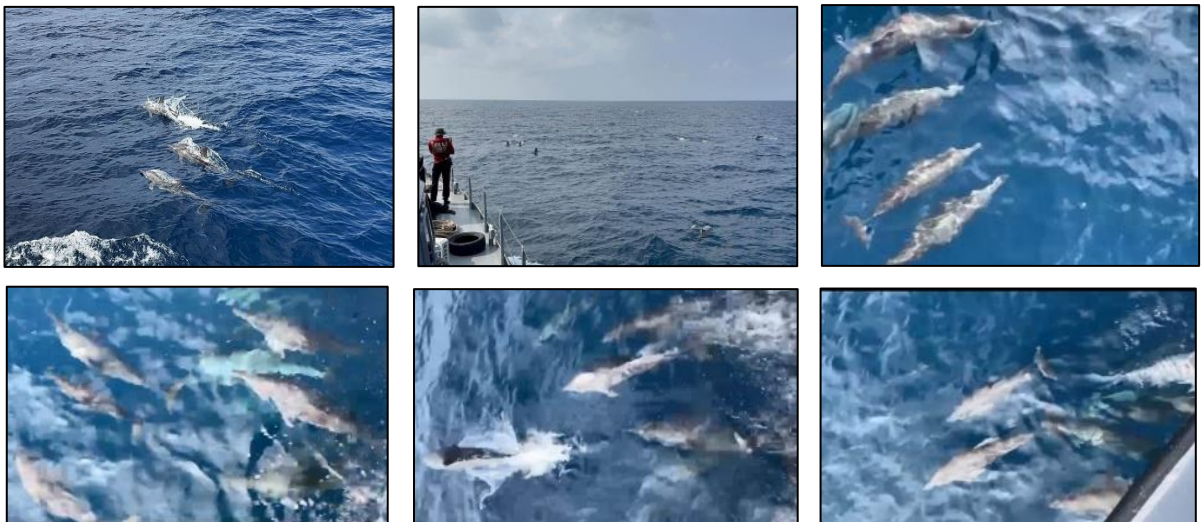
โดยโลมาสีชมพูมีขนาดประมาณ ๒.๒-๒.๘ เมตร ตัวเมียจะเล็กกว่าตัวผู้เล็กน้อย หนักประมาณ ๑๕๐-๒๓๐ กิโลกรัม ตัวอ่อนมีขนาดตัวประมาณ ๑ เมตร อายุเฉลี่ยประมาณ ๔๐ ปี มีสีหลากหลายมาก ขึ้นอยู่กับอายุหรือ ฝูง ส่วนใหญ่แล้วจะเป็นสีเทา ขาว สีดำ และ สีชมพู ตัวอ่อนจะมีสีเข้มกว่าตัวเต็มวัย ยิ่งแก่เท่าไรสีผิวจะยิ่งเป็นสีชมพูมากขึ้น บริเวณผิวหนังด้านล่างจะเป็นจุดๆ และมีสีที่สว่างกว่าด้านบน โลมามีรูปร่างเพรียวเหมือนหัวจรวด ผิวหนังเรียบ ไม่มีขน และมีหางขนาดใหญ่ ช่วยให้ว่ายน้ำได้รวดเร็ว

ภาพที่ ๑๑ ฟองโลมาสีชมพูพากันว่ายน้ำอวดโฉม ณ หาดชลลัทศน์

๕.๒ ภาพประทับใจโลมาฝูงใหญ่นับร้อยตัวว่ายน้ำเล่นเคียงคู่เรือตรวจการณ์ ตร.น้ำสงขลา

เมื่อวันที่ ๒๑ เมษายน ๒๕๖๖ ตำรวจน้ำสงขลาเผยแพร่ภาพประทับใจโลมาฝูงใหญ่นับร้อยตัวว่ายน้ำเล่นเคียงคู่เรือตรวจการณ์ของตำรวจน้ำสงขลา บางตัวกระโดดขึ้นเหนือผิวน้ำเป็นภาพที่น่ารักน่าตื่นเต้นและไม่ง่ายที่จะเห็นฝูงโลมาที่มากขนาดนี้ ภาพเหตุการณ์ซึ่งบันทึกโดยตำรวจน้ำสงขลา ประจำสถานีสถานีตำรวจน้ำ ๑ กองกำกับการ ๗ กองบังคับการตำรวจน้ำ ขณะนำเรือตรวจการณ์ออกลาดตระเวนตรวจสอบเรือประมงเวียดนามที่ลักลอบเข้ามาทำการประมงในทะเลอ่าวไทยพื้นที่ จ.สงขลา โดยขณะออกลาดตระเวนได้ไปพบกับฝูงโลมาจำนวนมากนับร้อยๆ ตัว ซึ่งมีทั้งว่ายน้ำประกบคู่ไปกับเรือตรวจการณ์และกระโดดโชว์ตัวขึ้นเหนือผิวน้ำสร้างความตื่นเต้นให้กับเจ้าหน้าที่ประจำเรือตรวจการณ์ เพราะไม่ง่ายที่จะโชคดีพบกับฝูงโลมาจำนวนมากขนาดนี้และมาว่ายน้ำเล่นคู่กับเรือเป็นเวลานานพอสมควร ซึ่งเป็นภาพที่น่ารักของโลมาฝูงนี้ นอกจากนั้น ยังเผยให้เห็นถึงความอุดมสมบูรณ์ของทะเลอ่าวไทยที่มีโลมาฝูงใหญ่อาศัยอยู่ด้วย

ภาพที่ ๑๒ โลมาฝูงใหญ่นับร้อยตัวว่ายน้ำเล่นเคียงคู่เรือตรวจการณ์ ตร.น้ำสงขลา

๕. ตาราง Check list สาเหตุความเสื่อมโทรมของทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่ง ระดับจังหวัด พ.ศ. ๒๕๖๖

****หมายเหตุ** หากจังหวัดใดมีประเด็นปัญหาความเสื่อมโทรมของทรัพยากรนอกเหนือจากพื้นที่ที่ระบุในตาราง (สามารถเพิ่มเติมในตารางได้)

๕.๑ ประการัง

ประเด็นปัญหาสำคัญที่ส่งผลกระทบต่อแนวปะการังของจังหวัดสงขลา (จากการประชุมรับฟังความคิดเห็นหรือจากแหล่งอื่นๆ) สรุปได้ดังตารางที่ ๕.๑

ตารางที่ ๕.๑ ประเด็นปัญหาความเสื่อมโทรมต่อแนวปะการัง จังหวัดสงขลา ประจำปี ๒๕๖๖

จังหวัด	ประเด็นปัญหา																
	ปะการังฟอกขาว	โรค	คลื่นลม มรสุม	คริมกันแดด	เหยียบปะการัง	สภาพภูมิอากาศโลก/อุณหภูมิ	น้ำดำน้ำ	ทิ้งสมอเรือ	ตะกอนไหลลง	ประมง	ขยะ	ฟาร์มทะเล	สารเคมี/น้ำมัน	น้ำทิ้ง/น้ำเสีย	ค่าความเค็มของน้ำ	แล่นเรือ/เดินเรือ	น้ำมันรั่วไหลจากเรือประมง/เรือท่องเที่ยว
สงขลา																	
- เกาะหนู	/		/		/	/	/	/	/	/	/			/	/	/	/
- เกาะแมว	/		/		/	/	/	/	/	/	/			/	/	/	/
- เกาะขาม	/		/		/	/	/	/	/	/	/			/	/	/	/

๕.๒ หล้าทะเล

ประเด็นปัญหาสำคัญที่ส่งผลกระทบต่อแหล่งหล้าทะเลของจังหวัดสงขลา (จากการประชุมรับฟังความคิดเห็นหรือจากแหล่งอื่นๆ) สรุปได้ดังตารางที่ ๕.๒

ตารางที่ ๕.๒ ประเด็นปัญหาที่ส่งผลกระทบต่อแหล่งหล้าทะเล จังหวัดสงขลา ประจำปี ๒๕๖๖

จังหวัด	ประเด็นปัญหา											
	ทิ้งสมอเรือ	ตะกอนไหลลงทะเล	การประมง	ขยะ	ฟาร์มทะเล	น้ำทิ้ง/น้ำเสีย	การแล่นเรือ/การเดินเรือ	ทำเรือ	ธรรมชาติ ฤดูกาล	การขุดหล้า	การซ่อมทางทหาร	การขุดลอกร่องน้ำ
สงขลา												
- บ้านบ่อปราบ ทะเลสาบสงขลา		/	/						/			/
- เกาะหนู		/	/						/			/

๕.๓ สัตว์ทะเลหายาก

ประเด็นปัญหาสำคัญที่ส่งผลกระทบต่อสัตว์ทะเลหายาก และใกล้สูญพันธุ์ของจังหวัดสงขลา (จากการประชุมรับฟังความคิดเห็นหรือจากแหล่งอื่นๆ) สรุปได้ดังตารางที่ ๕.๓

/ตารางที่...

ตารางที่ ๕.๓ ประเด็นปัญหาสัตว์ทะเลหายาก และใกล้สูญพันธุ์ จังหวัดสงขลา ประจำปี ๒๕๖๖

จังหวัด	ประเด็นปัญหา											
	ประมง	ขยะ	สารเคมี/น้ำมัน	การแล่นเรือ/การเดินเรือ	ป่วย/ไม่ทราบสาเหตุ	การตั้งถิ่นของทะเลสาบ	การผสมพันธุ์กันแบบเลือกชนิด	ปริมาณสัตว์น้ำที่เป็นอาหาร ลดลง	มลพิษ	แหล่งที่อยู่อาศัยสัตว์น้ำที่จำกัด	การก่อสร้างสิ่งล่วงล้ำลำน้ำ	คุณภาพน้ำ
สงขลา												
- ทะเลสาบสงขลา	/	/			/	/	/	/	/	/	/	/
- หาดบางหอย ต.ชิงโค อ.สิงหนคร					/							
- บ้านชายทะเล ต.วัดขนุน อ.สิงหนคร					/							
- ต.บ่อตรุ อ.ระโนด					/							
- หาดมหาราช ต.จะทิ้งพระ อ.สทิงพระ					/							
- ต.ปากแตระ อ.ระโนด					/							
- หาดสวนกง ต.นาทับ อ.จะนะ		/			/							
- ปากคลองคูเต่า ต.คูเต่า อ.หาดใหญ่					/							

๕.๔ ป่าชายเลน ป่าชายหาด และป่าพรุ

ประเด็นปัญหาที่ส่งผลกระทบต่อป่าชายเลน ป่าชายหาด และป่าพรุของจังหวัดสงขลา (จากการประชุมรับฟังความคิดเห็น หรือจากแหล่งอื่นๆ) สรุปได้ดังตารางที่ ๕.๔

ตารางที่ ๕.๔ ประเด็นปัญหาที่เกิดขึ้นกับป่าชายเลน ป่าชายหาด และป่าพรุ จังหวัดสงขลา ประจำปี ๒๕๖๖

จังหวัด	ประเด็นปัญหา													
	ทำเรือ	การขุดลอกร่องน้ำ	ชุมชน/การท่องเที่ยว	เพาะเลี้ยงสัตว์น้ำชายฝั่ง	การเผาป่า	การเกษตร	โรงงานอุตสาหกรรม	ความเค็มของน้ำทะเล	การกัดเซาะชายฝั่ง/สิ่งก่อสร้าง	การใช้ประโยชน์ที่หลากหลายระบบนิเวศ	ขยะ	สารเคมี	น้ำเสีย	การประมง
สงขลา	/		/		/	/		/	/	/				/
- ทะเลสาบสงขลา								/		/				/
- บ้านโคกเมือง ต.บางหรียง อ.ควนเนียง										/				/
- บ้านโคกไร่ ต.พะวง อ.เมือง										/			/	/

/๕.๔ คุณภาพ...

๕.๕ คุณภาพน้ำทะเลชายฝั่ง

ประเด็นปัญหาสำคัญที่ส่งผลกระทบต่อคุณภาพน้ำทะเลชายฝั่งของจังหวัดสงขลา (จากการประชุมรับฟังความคิดเห็น หรือจากแหล่งอื่นๆ) สรุปได้ดังตารางที่ ๕.๕

ตารางที่ ๕.๕ ประเด็นปัญหาคุณภาพน้ำทะเลชายฝั่ง จังหวัดสงขลา ประจำปี ๒๕๖๖

จังหวัด	ประเด็นปัญหา														
	เพาะเลี้ยงชายฝั่งทะเล	ตะกอนไหลลงทะเล	ฟาร์มทะเล	สารเคมี/น้ำมัน	เกษตรกรรม	ขยะและของเสีย	อุตสาหกรรม	น้ำทิ้ง/น้ำเสีย	การแล่นเรือ/การเดินเรือ	น้ำท่วม	ทำเรือ	ชุดร่อนน้ำเดินเรือ	ภูมิอากาศ	การตื่นเซ็น	การทำประมง
สงขลา															
- ทะเลสาบสงขลา	/	/			/			/					/	/	/
- ทะเลนอก(ชายฝั่งทะเลสงขลา)		/			/			/			/				/

๕.๖ น้ำมันรั่วไหล

ประเด็นปัญหาสำคัญที่ส่งผลกระทบต่อน้ำมันรั่วไหลของจังหวัดสงขลา (จากการประชุมรับฟังความคิดเห็น หรือจากแหล่งอื่นๆ) สรุปได้ดังตารางที่ ๕.๖

ตารางที่ ๕.๖ ประเด็นปัญหาน้ำมันรั่วไหล จังหวัดสงขลา ประจำปี ๒๕๖๖

จังหวัด	ประเด็นปัญหา										
	เรือประมง	การทิ้งขยะ	น้ำทิ้ง/น้ำเสีย	น้ำท่วม	การแล่นเรือ/การเดินทางเรือ	ท่าเรือ	กิจการ/ร้านค้า/ท่องเที่ยว	กระแสน้ำ/กระแสลม	ไม่ทราบสาเหตุ/ที่มา	เรือท่องเที่ยว	อุตสาหกรรม
สงขลา	/				/	/			/	/	
- อ.หาดใหญ่											/
- อ.บางกล่ำ											/
- อ.สิงหนคร											/
- หาดแก้วเสี่ยง หาดขลาทัศน์ และหาดสมิหลา									/		

๕.๗ น้ำทะเลเปลี่ยนสี

ประเด็นปัญหาสำคัญที่ส่งผลกระทบต่อน้ำทะเลเปลี่ยนสีของจังหวัดสงขลา (จากการประชุมรับฟังความคิดเห็น หรือจากแหล่งอื่นๆ) สรุปได้ดังตารางที่ ๕.๗

ตารางที่ ๕.๗ ประเด็นปัญหาน้ำทะเลเปลี่ยนสี จังหวัดสงขลา ประจำปี ๒๕๖๖

จังหวัด	ประเด็นปัญหา				
	น้ำทิ้ง/น้ำเสีย	เกษตรกรรม	อุตสาหกรรม	การเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำ	ค่าความเค็มของน้ำ
สงขลา	/	/	/	/	/

๕.๘ แมงกะพรุนพิษ

ประเด็นปัญหาสำคัญที่ส่งผลกระทบต่อแมงกะพรุนพิษของจังหวัดสงขลา (จากการประชุมรับฟังความคิดเห็น หรือจากแหล่งอื่นๆ) สรุปได้ดังตารางที่ ๕.๘

ตารางที่ ๕.๘ ประเด็นปัญหาแมงกะพรุนพิษ จังหวัดสงขลา ประจำปี ๒๕๖๖

จังหวัด	ประเด็นปัญหา					
	กระแสน้ำ	คลื่นลม	ธาตุอาหาร	ฤดูกาล	การลดลงของผู้ล่าแมงกะพรุน	อุณหภูมิ
สงขลา						
- หาดสมิหลา และ หาดขลาทัศน์ ต.บ่อยาง อ.เมือง	/	/	/	/	/	/

๕.๙ ขยะทะเล

ประเด็นปัญหาสำคัญที่ส่งผลกระทบต่อขยะทะเล ของจังหวัดสงขลา (จากการประชุมรับฟังความคิดเห็นหรือจากแหล่งอื่นๆ) สรุปได้ดังตารางที่ ๕.๙

ตารางที่ ๕.๙ ประเด็นปัญหาขยะทะเล จังหวัดสงขลา ประจำปี ๒๕๖๖

จังหวัด	ประเด็นปัญหา							
	ประมง	การท่องเที่ยว	น้ำทิ้ง/น้ำเสีย	น้ำท่วม	การเล่นเรือ/การเดินเรือ	ท่าเรือ	กิจการร้านค้า/ท่องเที่ยว	กระแสน้ำ/กระแสลม
สงขลา	/	/	/	/			/	/

๕.๑๐ การกีดขวางชายฝั่ง

ประเด็นปัญหาสำคัญที่ส่งผลกระทบต่อการกีดขวางชายฝั่งของจังหวัดสงขลา (จากการประชุมรับฟังความคิดเห็นหรือจากแหล่งอื่นๆ) สรุปได้ดังตารางที่ ๕.๑๐

ตารางที่ ๕.๑๐ ประเด็นปัญหาการกีดขวางชายฝั่ง จังหวัดสงขลา ประจำปี ๒๕๖๖

จังหวัด	ประเด็นปัญหา												
	น้ำท่วม	การเล่นเรือ/การเดินเรือ	ท่าเรือ	ขุดร่องน้ำเดินเรือ	ชุมชนชายฝั่ง/การท่องเที่ยว	เพาะเลี้ยงสัตว์น้ำชายฝั่ง	โรงงานอุตสาหกรรม	การเกษตร	นาเกลือ	ตัดถนน	สิ่งก่อสร้าง	ใช้บำบัด	ขุดหน้าดิน/ทราย
สงขลา			/			/					/		/
- หาดแก้ว ต.ชิงโค อ.สิงหนคร											/		/
- บ้านหัวเขื่อนเทพา ต.เทพา อ.เทพา													/

๕.๑๐ ทะเลสาบหรือสถานการณ์อื่นๆ ได้แก่ วัชพืชในทะเลสาบสงขลา เครื่องมือประมงผิดกฎหมาย ค่าความเค็มของน้ำ สถานที่ท่องเที่ยวไม่เพียงพอ

ประเด็นปัญหาสำคัญที่ส่งผลกระทบต่อทะเลสาบสงขลา ของจังหวัดสงขลา (จากการประชุมรับฟังความคิดเห็นหรือจากแหล่งอื่นๆ) สรุปได้ดังตารางที่ ๕.๑๐

ตารางที่ ๕.๑๐ ประเด็นปัญหาต่อทะเลสาบสงขลา จังหวัดสงขลา ประจำปี ๒๕๖๖

จังหวัด	ประเด็นปัญหา				
	วัชพืช	ประมงผิดกฎหมาย	ค่าความเค็มของน้ำ	สถานที่ไม่เพียงพอ	นักท่องเที่ยวเพิ่มขึ้น
สงขลา					
- ทะเลสาบสงขลา	/	/	/	/	/

ประเด็นปัญหาสำคัญ ของรายงานสถานการณ์ด้านทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่งและการกีดเซาะชายฝั่ง ของจังหวัดสงขลา ปี ๒๕๖๕

จังหวัด	ประเด็นปัญหา พ.ศ. ๒๕๖๔ -๒๕๖๕	การดำเนินงานที่ผ่านมา	กรณีไม่ได้ดำเนินการ ปัญหาอุปสรรค/ข้อเสนอแนะ
สงขลา	๑) โครงการก่อสร้างสะพานข้ามทะเลสาบสงขลา ตำบลเกาะใหญ่ อำเภอกระแสดินธุ์ จังหวัดสงขลา-ตำบลจองถนน อำเภอเขาชัยสน จังหวัดพัทลุง	- มติ ครม. เห็นชอบให้ดำเนินโครงการก่อสร้างสะพานข้ามทะเลสาบสงขลาฯ พร้อมกำกับให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้องหารือแนวทางการอนุรักษ์และฟื้นฟูทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม และแก้ไขปัญหาการใกล้สูญพันธุ์ของโลมาอิรวดีในบริเวณทะเลสาบสงขลา - กรมทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่ง ร่วมประชุมหารือ ๖ หน่วยงาน เพื่อหาแนวทางการอนุรักษ์และฟื้นฟูทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมเพื่อแก้ไขปัญหาการใกล้สูญพันธุ์ของโลมาอิรวดีในบริเวณทะเลสาบสงขลา - จัดทำบันทึกข้อตกลงความร่วมมือ (MOU) ดำเนินการอนุรักษ์และฟื้นฟูทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม เพื่อแก้ไขปัญหาการใกล้สูญพันธุ์ของโลมาอิรวดี ในบริเวณทะเลสาบสงขลา ระหว่างกระทรวงคมนาคม กับกระทรวงทรัพยากร ธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม โดยในปีงบประมาณ ๒๕๖๖ กรมทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่ง โดยศูนย์วิจัยทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่งอ่าวไทยตอนล่าง ได้ดำเนินการดังนี้ - ลงพื้นที่ในทะเลสาบสงขลาเพื่อสำรวจแหล่งที่อยู่อาศัยและการแพร่กระจายของโลมาอิรวดีในพื้นที่เขตคุ้มครองโลมาอิรวดี	-

จังหวัด	ประเด็นปัญหา พ.ศ. ๒๕๖๔ -๒๕๖๕	การดำเนินงานที่ผ่านมา	กรณีไม่ได้ดำเนินการ ปัญหาอุปสรรค/ข้อเสนอแนะ
		- เก็บข้อมูลเพิ่มเติมและหารือกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในพื้นที่เพื่อศึกษาผลกระทบโครงการก่อสร้างสะพานข้ามทะเลสาบสงขลาที่มีผลต่อโลมาอิรวดีในทะเลสาบสงขลา - ร่วมประชุมหารือกับ ธนาคารโลก (World Bank) IUCN และ Thai Whales เกี่ยวกับรายละเอียดของแต่ละกิจกรรมที่เกี่ยวข้องในแผนอนุรักษ์โลมาอิรวดี เพื่อปรับปรุงแผนงาน โครงการ กิจกรรม และผู้รับผิดชอบโครงการ ให้เกิดประโยชน์สูงสุด - วางแผนการดำเนินงานที่เกี่ยวข้องกับแผนอนุรักษ์โลมาอิรวดีให้ครอบคลุมทุกด้าน - ลงพื้นที่ตรวจเยี่ยมโครงการสร้างสะพานข้ามทะเลสาบสงขลาเพื่อติดตามความก้าวหน้าของโครงการ - เสนอร่างแผนอนุรักษ์โลมาอิรวดีในทะเลสาบสงขลา ๑๐ ปี (พ.ศ.๒๕๖๗-๒๕๗๖) ต่อที่ประชุมคณะทำงานด้านการจัดการสัตว์ทะเลหายากและใกล้สูญพันธุ์ ครั้งที่ ๑/๒๕๖๖ ซึ่งที่ประชุมมีมติเห็นชอบร่างแผนฯ และให้ฝ่ายเลขานุการจัดส่งรายละเอียดของแผนเพื่อให้คณะทำงานฯ ได้ร่วมพิจารณารายละเอียดพร้อมกับสามารถให้ความเห็นและข้อเสนอแนะ เพื่อผู้รับผิดชอบแผนฯ จะได้ดำเนินการต่อไป	

จังหวัด	ประเด็นปัญหา พ.ศ. ๒๕๖๔ -๒๕๖๕	การดำเนินงานที่ผ่านมา	กรณีไม่ได้ดำเนินการ ปัญหาอุปสรรค/ข้อเสนอแนะ
	๒) สถานการณ์การกัดเซาะชายฝั่ง ในพื้นที่จังหวัดสงขลา ได้แก่ กรณีปัญหาการกัดเซาะชายฝั่งอย่างรุนแรง บริเวณบ้านปากบางเทพา หมู่ที่ ๗ ตำบลเทพา อำเภอเทพา	- ส่วนอนุรักษ์ทรัพยากรชายฝั่ง สำนักงานทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่งที่ ๕ ได้ลงพื้นที่สำรวจพื้นที่ประสบปัญหาการกัดเซาะชายฝั่ง และจัดทำรายงานเสนอต่อกรมทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่ง เพื่อนำไปประกอบการการจัดทำแผนงาน/โครงการ และ/หรือปรับปรุงแนวทางการป้องกันและแก้ไขปัญหาการกัดเซาะชายฝั่ง พร้อมทั้งชุดข้อมูลตามที่คณะกรรมการทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่งจังหวัดสงขลา ได้มีข้อเสนอแนะและข้อกังวลถึงสภาพการกัดเซาะชายฝั่งที่อาจจะมีผลกระทบต่อถนนทางหลวงหมายเลข ๔๓ ที่ใช้สำหรับสัญจรสู่ ๓ จังหวัดชายแดนใต้ เพื่อนำไปประกอบการพิจารณาหาแนวทางป้องกันและแก้ไขปัญหาการกัดเซาะชายฝั่งในภาพรวมและเชิงพื้นที่ต่อไป	
	๓) สัตว์ทะเลหายากในพื้นที่จังหวัดสงขลา ๓.๑) ปัญหาการลดลงของโลมาอิรวดี บริเวณทะเลสาบสงขลา	- กรมทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่ง ได้มีการจัดประชุมหารือแก้ไขปัญหาวิกฤตโลมาอิรวดี ๑๔ ตัวสุดท้ายในทะเลสาบสงขลา โดยในปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๖ กรมทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่ง โดยศูนย์วิจัยทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่งอ่าวไทยตอนล่าง ได้ดำเนินการดังนี้ - การบินสำรวจด้วยอากาศยานไร้คนขับ (Unmanned Aeria Vehicles : UAV) ร่วมกับใช้เรือสำรวจ ๒ ครั้ง - ได้ลงพื้นที่สำรวจโดยใช้เครื่องบินเล็กปีกตรึงร่วมกับเรือสำรวจ - เสนอร่างแผนอนุรักษ์โลมาอิรวดีในทะเลสาบสงขลา ๑๐ ปี	-

จังหวัด	ประเด็นปัญหา พ.ศ. ๒๕๖๔ -๒๕๖๕	การดำเนินงานที่ผ่านมา	กรณีไม่ได้ดำเนินการ ปัญหาอุปสรรค/ข้อเสนอแนะ
	๓.๒) การพบเต่าทะเลเกยตื้น	(พ.ศ.๒๕๖๗-๒๕๗๖) ต่อที่ประชุมคณะทำงานด้านการจัดการสัตว์ทะเลหายากและใกล้สูญพันธุ์ ครั้งที่ ๑/๒๕๖๖ ซึ่งที่ประชุมมีมติเห็นชอบร่างแผนฯ และให้ฝ่ายเลขานุการจัดส่งรายละเอียดของแผนเพื่อให้คณะทำงานฯ ได้ร่วมพิจารณารายละเอียดพร้อมกับสามารถให้ความเห็นและข้อเสนอแนะ เพื่อผู้รับผิดชอบแผนฯ จะได้ดำเนินการต่อไป - มีการดำเนินการอนุบาลเต่าทะเล - เมื่อได้รับแจ้งเหตุพบเจอเต่าทะเลเกยตื้น เจ้าหน้าที่กลุ่มสัตว์ทะเลหายาก ศูนย์วิจัยทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่งอ่าวไทยตอนล่าง พร้อมสัตวแพทย์จะทำการลงพื้นที่ เพื่อตรวจสอบเบื้องต้น และทำการเคลื่อนย้ายเพื่อนำมาตรวจวินิจฉัยอย่างละเอียด ก่อนทำการดูแลรักษา และพักฟื้นก่อนปล่อยกลับสู่ธรรมชาติต่อไป	
	๔) การทำประมงผิดกฎหมายในพื้นที่ทะเลสาบสงขลา เช่น ลอบพับ (ไอ้โง่) และ โพงพาง	- ผู้ว่าราชการจังหวัดสงขลา และคณะ (ศูนย์อำนวยการรักษาผลประโยชน์ของชาติทางทะเล จังหวัดสงขลา สำนักงานประมงจังหวัดสงขลา สำนักงานเจ้าท่าภูมิภาคสาขาสงขลา ศูนย์ป้องกันและปราบปรามประมงทะเลสงขลา กองกำกับการ ๗ ตำรวจน้ำ ศูนย์ดำรงธรรมจังหวัดสงขลา และสำนักงานทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่งที่ ๕) ได้ลงพื้นที่ตรวจสอบเครื่องมือทำการประมงผิดกฎหมาย (โพงพาง) เพื่อจัดระเบียบร่องน้ำทะเลสาบสงขลา - โดยในปีงบประมาณ ๒๕๖๖ สำนักงานทรัพยากรทางทะเล	-

จังหวัด	ประเด็นปัญหา พ.ศ. ๒๕๖๔ -๒๕๖๕	การดำเนินงานที่ผ่านมา	กรณีไม่ได้ดำเนินการ ปัญหาอุปสรรค/ข้อเสนอแนะ
		และชายฝั่งที่ ๕ ได้ดำเนินกิจกรรมคุ้มครองและป้องกันการบุกรุกทำลายระบบนิเวศและทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่ง และได้ดำเนินกิจกรรมโครงการฟื้นฟู และป้องกันการทำลายทรัพยากรปะการังเทียม โดยการลาดตระเวนเฝ้าระวังและคุ้มครองพื้นที่แหล่งทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่ง ออกตรวจตรา เฝ้าระวัง ป้องกัน ปราบปรามและตรวจสอบเรือประมงที่ทำการประมงในพื้นที่จังหวัดสงขลา	
	๕) การพบหินภูเขาไฟลอยเกลื่อนตลอดแนวชายหาด	- เจ้าหน้าที่ศูนย์วิจัยทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่งอ่าวไทยตอนล่างได้ลงพื้นที่สำรวจชายหาด พบว่า ไม่มีข้อมูลผลกระทบต่อสัตว์น้ำในบริเวณดังกล่าว และปัจจุบันชายหาดกลับสู่สภาพปกติ ไม่พบหินภูเขาไฟอยู่ในพื้นที่แล้ว	-